A.—Sri T. CHANNIAH (Minister for Public Health and Local Self-Government).—

(a) Three.

(b) 159,158 as per 1951 Census.

(c) Yes.

(d) Does not arise in view of reply to clause (c).

Loss in Wheat transaction.

Q.—446. Sri A. BHEEMAPPA NAIK (Molakalmuru).—

Will the Government be pleased to state:—

(a) the quantity and the value of wheat which was in stock with them on 1st May 1952;

(b) the quantity sold out of the stock at 3 seers per rupee later and the amount lost thereby?

A.—Sri H. SIDDAVEERAPPA (Minister for Home and Industries).—

(a) Stock on 1st May 1952:— 207,554 Pallas.

Value: Rs. 1,09,61,446.

(b) Quantity sold at 3 seers per rupee between 8th July 1952 and 20th August 1952, is Rs. 104,180 pallas.

Amount of loss is Rs. 21,56,309.

Manufacture of Raw Films.

Q.—290. Sri M. V. RAMA RAO (Tumkur).—

Will the Government be pleased to state:—

(a) whether there is any proposal to start a concern for the manufacture of raw film in Mysore;

(b) whether propositions have been made to the Government that they should invest some capital in the venture;

(c) whether a German firm, popularly known as the AGFA film company, is also connected with this venture;

(d) whether it is a fact that the bulk of the investment is to be made by certain well-known businessmen of South India;

(e) whether it is a fact that the Government is to have the Managing Agency of the concern in return for a nominal investment;

(f) whether negotiations in this behalf have already been completed or are in progress, and if so, the name and business designation of the person carrying on negotiations;

(g) whether Government have had any consultation with or advice from any expert as to the feasibility of this venture and if so, the name and designation of the expert who has been consulted as well as the name and designation of the representative of Government who consulted him?

A.—Sri H. SIDDAVEERAPPA (Minister for Home and Industries).—

(a) Yes.

(b) Government are initiating the scheme and they propose to invest some capital in it.

(c) No.

(d) No.

(e) Nothing decided yet; the scheme is still in a preliminary stage.

(f) No.

(g) No.

BUDGET FOR 1953-54—DEMANDS FOR GRANTS.

DEMAND No. 19—MEDICAL.

38 MEDICAL.

1 P.M.

Mr. SPEAKER.—There are also Demands Nos. 20 and 21. We have 3½ hours at our disposal for the day. I would suggest one thing if the House is agreeable. We may devote 1½ hours so far as this Medical Demand is concerned, one hour for Public Health and one hour for Agriculture. Otherwise, 3½ hours would be taken away for one Demand. It is left to the House.

Sri A. G. RAMACHANDRA RAO (Leader of the House).—If the Leader of the Opposition agrees, we have no objection.

Sri J. MOHAMED IMAM (Jagalur).—We are agreeable to anything because you say it is a concession.

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

> "That a sum not exceeding Rs. 1,02,75,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1954, in respect of 'Medical'."

Mr. SPEAKER.—The first cut motion stands in the name of Sri Shivarudrappa.

Sri Mulka GOVINDA REDDY (Chitaldrug).—There are similar cut motions which may also be taken up.

Mr. SPEAKER.—You may kindly point them out.

Sri Mulka GOVINDA REDDY.—No.23.

Provision of more Local Fund Dispensaries in rural parts.

Sri H. K. SIVARUDRAPPA (Gundlupet — Heggaddevankote).—Sir, I beg to move:

> "That the demand under the head "38. Medical" for Rs. 1,02,75,000 be reduced by Rs. 100 (to urge the Government to provide more Local Fund Dispensaries in the rural parts of the State."

* ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗದ ಜನ ಗ್ರಾಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ವೈದ್ಯ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರಿಂದ ಲೋಕಲ್ ಸೆಸ್ಸನ್ನು ವಸೂಲುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವೈದ್ಯ ಸಹಾಯದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರದ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಂದು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯದ ಮುಖ್ಯ ಸಾರಾಂಶ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಗ್ರಾಮಾಂತರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಸರ್ಕಾರದ ಸೌಕರ್ಯ ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೇವಲ ಪಟ್ಟಣಿಗರಿಗೆ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದೆಯೇ ವಿನಾ ಗ್ರಾಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ದಾಮಾಷಾ ನೋಡಿದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು ನಿಮಗೇ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವೈದ್ಯ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಕೇವಲ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ; ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳ ಜನರ ಕಡೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಲೋಕಲ್ ಫಂಡ್ ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಈ ದಿವಸದವರೆಗೂ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 1943 ರಲ್ಲಿ 5 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹುಂಡಿಪುರದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆಂದು ಡಿಪಾಜಿಟ್ಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಆವೇಲೆ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಡಾಕ್ಟರು, ಕಾಂಪೌಂಡರು, ನರ್ಸು ಇವರಿಗೆ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಸಹ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಂಥದರಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ದಾನಿಗಳ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಸೂಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ದಾನಿಗಳ ಹಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಾರದಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ದಾನಿಗಳಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅವರ ದಾನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೋ ಎಂದು ಸಂದೇಹ ಬರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆ ಈ ತರಹ ಇರಬಹುದು. ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿ, ಗ್ರಾಮಾಂತರದ ಜನರ ಕಷ್ಟ ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಹೆರಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸರಿಯಾದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ, ಡಾಕ್ಟರಿಲ್ಲದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕ್ವ್ಯಾಕ್ಸ್ ಬಂದು ಬರೆಹಾಕುವುದು, ಇಂಥ ಅನಾಗರಿಕ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಅನೇಕರು ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿರುವಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅನೇಕವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ಕ್ವ್ಯಾಕ್ಸ್ ಜಾಪಾಳ ಮಾತ್ರೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧಿಮಾಡದೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಜನರು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭವಿರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೈದ್ಯಸಹಾಯವನ್ನೊದಗಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರುವಷ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಲೋಕಲ್ ಫಂಡ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನಾಮಳೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved :

> "That the demand be reduced by Rs. 100."

There is a similar cut motion, No. 23, in the name of Sri Mulka Govinda Reddy. If the Hon'ble Member desires to move it, he may speak on this cut motion.

Sri K. PATTABHI RAMAN (Kolar).—Some may be anxious to speak on the main demand itself, Mr. Speaker.

Mr. SPEAKER.—My difficulty is, there is no time for it, unless we save

---

*Asterisk indicates that speech has not been revised by Member concerned.

(MR. SPEAKER.)

time by not moving some cut motions. The Hon'ble Members themselves will have to kindly adjust among themselves.

Sri M. LINGANNA (Nanjangud).—Throw open all the cut motions.

Mr. SPEAKER.—Of course, that is the practice in some Legislatures I know. But, there are some difficulties here.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ (ಸಾಗರ-ಹೊಸನಗರ).—ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ನಾವು ಕೆಲವರು ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಮುಲ್ಕ ಗೋವಿಂದರೆಡ್ಡಿ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯ ಸಂಸ್ಥಾನಾಮಳೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಿರಿ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ; ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಜನರು ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಮಂಜೂರು ಮಾಡದಿರುವುದು ವಿಷಾದಕರ 1952ನೆಯ ಇಸವಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 16ನೆಯ ತಾರೀಖು ಹೋಂ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಅಲ್ಲಿ ಟೂರ್‌ಮಾಡಿದಾಗ ಎತ್ತಿನ ಹೀರಯ್ಯನಕೋಟೆಯವರು ಎರಡುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಡಿಪಾಜಿಟ್ ಮಾಡಿ, 'ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು' ಹೇಳಿದಮೇಲೆ ಅದನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮಂಜೂರಾಗಿಲ್ಲ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅನುಕೂಲಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿನಿಂದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು, ಎಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವೋ ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಗಳವರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೂ, ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟು 5—10 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಟ್ಟಿಸದಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ. ಇದನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಈ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಲ್. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ (ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಲು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಉದಾರಿಗಳು ಜನಹಿತಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪನೆಗಾಗಿ ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ದಾನ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಅಂಶವು ಸರ್ವರೂ ಹೆಮ್ಮೆಪಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರವೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮತ್ತು ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮಲ್ಲೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಲು ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕನಂಜಪ್ಪನವರು ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ಅವರ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ಇನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂಜೂರಾತಿ ಪಡೆದಿಲ್ಲ ಈ ರೀತಿ ನಿಧಾನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಾಳಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದಾನಿಗಳು ಮುಂದೆ ದೊರಕುವುದೇ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು. ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಮಂದಿ ವೈದ್ಯರುಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತಾವು ಯಾವ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಹವಾಮಾನಗಳು ಹಿಡಿಸದೇ ಕೆಲವೇ ದಿವಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ವಾಪಸ್ಸಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯರ ಅಭಾವ ಕೇಳುವುದು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಸರ್ಕಾರದವರು ದೊಡ್ಡಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೀಟುಕೊಟ್ಟು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಹವಾಗುಣಗಳು ಒಗ್ಗಿರುವವರೇ ಅಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಇತರ ದೇಶಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹೋಗದೆ ಅವರ ಉದ್ಯೋಗವು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಡಿಗೆರೆಯ ಒಬ್ಬ ಲೇಡಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಹುದ್ದೆ ದೊರಕಿತೆಂದು ಪಾಕೀಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಸೀಟು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗುವುದೇ ಹೀಗೆ. ಹೀಗಾದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ನಿಗಾ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆ ತೋರಿಸಿ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಕರ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri T. CHANNIAH (Minister for Local Self-Government and Public Health).—In regard to providing medical relief in rural and urban areas, I wish to say that there are at present 500 hospitals and dispensaries in our State.

A VOICE.—What about rural areas ?

Mr. SPEAKER.—He is telling about all that.

Sri H. K. SHIVARUDRAPPA.—Is there any maternity home in Bagepalli Taluk for a population of 89,000 ?

Mr. SPEAKER.—No disturbance.

Sri T. CHANNIAH.—Out of 500 institutions, as many as 404 are located in rural areas and 96 are in urban areas. (A voice: including municipal areas?) Yes, it is understood. And 75 institutions are meant for women and children. This gives on an average, one institution to an area of 58.9 square miles as against 69.8 last year for a population of 18.342. That is the position.

Besides there are 5 municipal dispensaries maintained by the Bangalore Corporation.

This compares very favourably with what has been done in regard to medical relief in the States of Hyderabad, Rajasthan and Travancore-Cochin. (Interruption) Will the Hon'ble Member kindly hear me? According to Hyderabad State Administration Report, there are in that State 243 institutions for a population of one crore and 86 lakhs, whereas in our State which has a population of about 90 lakhs, we have 500 institutions.

In Travancore-Cochin, there are 138 dispensaries for a population of about 92 lakhs.

Mr. SPEAKER.—A few more have been sanctioned for the coming year.

Sri T. CHANNIAH.—That is the position in Travancore-Cochin. In Rajasthan, for a population of one crore and 53 lakhs there is one institution for every 42,000 population and there are 385 institutions including major institutions. It is, therefore, quite clear that compared to other States in India, Mysore State has a larger number of institutions, covering comparatively smaller areas. It can be said that for every 10 miles, there is one dispensary in rural areas.

Sri U. M. MADAPPA.—How many Ayurvedic Dispensaries?

Sri T. CHANNIAH.—I will come to that. In addition to these 500 institutions, we have about 232 Ayurvedic and Unani Dispensaries. Besides, there are about 129 Health Centres sanctioned long back and they are working already. We have sanctioned very recently 46 Health Centres. So, on the preventive side we have 175 Health Centres and on the curative side we have got 500 dispensaries and hospitals. Of course, they exclude 232 Ayurvedic and Unani dispensaries maintained by District Boards. Our Government is not lagging behind any other State in giving as much medical relief as possible consistent with funds available for the purpose and other factors.

In addition to the above, I may mention that there are private dispensaries maintained by private practitioners. If we take these also into consideration, it comes to about one dispensary for every 6,000 or 7,000 population.

A MEMBER.—They are not free dispensaries.

Sri T. CHANNIAH.—True. But still they are dispensaries catering to the needs of the public. Why I say all this is, no where in India such a large number of hospitals and dispensaries exist. The cost of maintaining the hospitals and dispensaries works out to about Rs. $1\frac{1}{2}$ crores.

The present policy of Government is not to increase the number of dispensaries and hospitals but to see that the existing institutions are upgraded so that they might render efficient service to people of both urban and rural areas. Now that is the policy of the Government, Sir.

Sri H. K. SHIVARUDRAPPA.—What about Gundlupet Taluk?

Sri T. CHANNIAH.—Are you mentioning about the Health Centre or the dispensary?

Sri H. K. SHIVARUDRAPPA.—Dispensary.

Sri T. CHANNIAH.—We have not received any proposals in this behalf either from the Director of Medical Services or others. After the proposals are received Government will consider, if any more dispensaries are necessary for the taluk. I believe there are Ayurvedic and Unani

(SRI T. CHANNIAH.)

dispensaries in Gundlupet Taluk and some Local Fund dispensaries also. If Government are convinced of the need for opening some more dispensaries in the rural parts of the Taluk, the question will be considered sympathetically, having regard also to the relative urgency, availability of funds and other considerations. Government will try to do their best in the matter of the request of the Hon'ble Member.

In view of this assurance, I request the mover of the cut motion, Sri H. K. Sivarudrappa to withdraw it.

My friend, Sri Mulka Govinda Reddy said that though some philanthropic gentlemen had donated large sums of money for construction of dispensaries and hospitals, Government have not made up their mind to sanction the works. It is easy enough to promise a donation. But maintaining a medical institution is a heavy responsibility involving as it does recurring expenditure, which will have to be taken into consideration, before sanctioning the opening of the institution. With regard to the specific instance pointed out by my friend, *viz.*, Yethinaveeraiyana Kote (Kunikere), I wish to point out that one Sri Giridasappa has given a donation of Rs. 2,000, which Sri Mulka Govinda Reddy described as a munificient donation. He stated that Government have not taken action to open a dispensary at the village. I wish to ask you if it is possible to construct a hospital building with such a small amount.

Sri V. VENKATAPPA (Channapatna).—Why do you accept such donations at all ?

Sri T. CHANNIAH.—People come forward with donations. We accept them and tell them that they should raise more money. We cannot reject such offers straightway, as by doing so the public will lose all initiative. If a big sum could be raised it will facilitate putting up a good building. It is not possible to construct any dispensary worth the name with small donations.

Mr. SPEAKER.—Srimathi B. L. Subbamma was referring to a construction where a donor has offered half the estimated sum, Rs. 22,000. I remember she has mentioned the same during the last session also.

Sri T. CHANNIAH.—Government is considering that, Sir, and we will sanction that hospital. We have received representations urging the necessity for a hospital at that place. And these will be considered with utmost sympathy.

In view of the reply furnished to the Hon'ble Members, I request Sri H. K. Shivarudrappa and Sri Mulka Govinda Reddy to kindly withdraw their cut-motions.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Affiliating the Ayurvedic and Unani Colleges to Mysore University.

Sri H. K. SHIVARUDRAPPA.—Sir, I beg leave to move :;—

"That the demand under the head '38 Medical' for Rs. 1,02,75,000 be reduced by Rs. 100 (to raise a debate on the necessity of affiliating the Ayurvedic and Unani Colleges to those of Mysore University.)".

* ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಿಂದಿನ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಾಗ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 238 ಆಯುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ಯುನಾನಿ ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡುಗಳಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಸಹ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಆ ರೀತಿ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಆಯುರ್ವೇದ ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಡಾಕ್ಟರುಗಳ ಒಂದು ಕ್ವಾಲಿಫಿಕೇಷನ್ ಆಯುರ್ವೇದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಎಲ್. ಎ. ಎಂ. ಎಸ್. (ಲೈಸೆನ್ಸಿಯೇಟೆಡ್ ಆಯುರ್ವೇದಿಕ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸರ್ಜರಿ), ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅವರು ಬಹಳ ದಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ಎರಡು ತರಹ ವೈದ್ಯಕೀಯವನ್ನೂ ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆ ಆಯುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ಅಲೋಪತಿ

ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳಿಂದಲೂ ತರಪೇತು ಹೊಂದಿ ಜನಗ ಗೆ ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಇರತಕ್ಕ ಗ್ರಾಮದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲರಾ ಆಗಲಿ, ಪ್ಲೇಗ್ ಆಗಲಿ ಇಂಥ ಎಪಿಡಮಿಕ್ ಖಾಯಿಲೆಗಳು ತಲೆದೋರಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇನಾಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರೇ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಟೌನ್‌ನಿಂದ ಬೇರೆ ಡಾಕ್ಟರು ಬರಬೇಕು. ಅವರು ಬರದೇ ಇದ್ದರೆ, ಹೆಲ್ತ್ ಆಫೀಸರ ಮೂಲಕ ಬರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆಯುರ್ವೇದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಇರುವಾಗ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಜನಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಈ ಡಾಕ್ಟರ್ ಏನೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರದೇ ಇರುವವನು, ಇವನ ಕೈಯಿಂದ ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಆ ಡಾಕ್ಟರು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಡಾಕ್ಟರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಜನಗಳು ಆತನಿಂದ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತರಹ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಏಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್. ಎ. ಎಂ. ಎಸ್. ಪಾಸ್ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಇನಾಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು ಎಂದು ಸಂಶಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇನಾಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಗುಣ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕೊಡುವ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್‌ನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲ್. ಎಫ್. ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಗಳಿಗೆ ಇವರಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿ, ಬಹುಶಃ ಅವರಿಗೆ ಆ ತರಪೇತು ಇಲ್ಲವೋ ಏನೋ? ಈಗ ಎಲ್. ಎಫ್. ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಮತ್ತು ಹಣದ ಕೊರತೆಯೂ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೋಚನೆಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಹಾಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಆಯುರ್ವೇದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

1-30 P.M.

ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಯುನಾನಿ ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲೂ ತಾವು ಅಲೋಪಥಿಕ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಸರ್ಜರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಬ್‌ಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕವರನ್ನು ಆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ ಬರತಕ್ಕ ಡಾಕ್ಟರುಗಳ ದರ್ಜೆಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಒತ್ತಿ ತಿಳಿಸಲು ನಾನೀಗ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Cut Motion moved :

"That the demand be reduced by Rs. 100."

Sri P. R. RAMAIYA (Basavangudi).—Cut motion No. 34 which is in my name also refers to the same subject. I will not move that but I will speak on this cut motion.

I wish to make a few observations with regard to this subject. The proposition is to affiliate the Unani and Ayurvedic Colleges to the Mysore University. It is no doubt a very laudable object; but before that could be done, the existing institutions—the Ayurvedic and Unani Colleges and Sri Jaya Chamarajendra Indian Institute of Medicine should be upgraded. There s a Board of Advisors to the Ayurvedic and Unani Colleges and also for the Jaya Chamarajendra Indian Institute of Medicine. In the last session of the Assembly I had put a question as to what the advice of the Board in this matter was and a written reply has been sent to me to the effect that the Board has advised on the urgent need for upgrading the Ayurvedic and Unani Colleges and the Sri Jaya Chamarajendra Indian Institute of Medicine. Though I am not a member of that Board of Visitors, I have been a constant visitor to that institution and I have had a talk with the head of that institution. And in this House it is my duty to state that the Ayurvedic institution in Bangalore is becoming more and more popular. More and more patients have been visiting that institution and getting benefit of medical advice there. But it is regrettable that there are not enough beds there for in-patients and also equipment is lacking. There is an ardent desire on the part of Government to improve the system of indigenous system in the State; but somehow that desire has not been translated into action. I plead with the Hon'ble Minister in charge of that portfolio to take greater interest in the institution and see that these institutions are upgraded.

Regarding the affiliation of these institutions to the University, I may bring to the notice of this House that there is one institution in Benares under the auspices of the Benares

(SRI P. R. RAMAIYA.)

University where they have got a college affiliated to the University. But from what I have ascertained, I find that in the absence of recognised standardisation of the Ayurvedic system of medicine—it is very difficult to standardise it—though degrees are awarded by that University, those degrees are not of very high value in the market. Therefore I suggest that before we think of affiliating these institutions to the Mysore University, it is the primary duty of the Government to equip the existing colleges and the institutions much better and see that they cater to the needs of the patients who are eager to get the benefit of those institutions.

With these remarks, I plead that the advice tendered by the Board of Visitors be immediately attended to and carried out.

Sri T. CHANNIAH (Minister for Local Self-Government and Public Health).—Sir, the mover of the cut motion wants Ayurvedic Pandits to be trained in anti-cholera and plague measures and that they may be authorised to issue certificates. Having regard to the existing conditions, the suggestion requires careful examination.

The question whether the Ayurvedic and Unani Colleges have to be affiliated to the Mysore University or not is also one of policy and it has to be considered by Government.

With regard to the suggestion of Sri P. R. Ramaiya, I want to mention that he meant the same thing almost but he wants the affiliation of the Unani and Ayurvedic Colleges to the University to enable the students to secure proper diplomas or degrees. Even with regard to that we are seriously considering whether the Ayurvedic and Unani Colleges now located in Mysore should not be shifted to Bangalore. At present in Mysore we have not got well equipped hospital buildings and other facilities necessary for establishment of this college.

We are considering the question of shifting the Ayurvedic and Unani College at Mysore to Bangalore so that the necessary practical training may be given at the Ayurvedic and Unani College Hospital at Bangalore. This hospital is one of the biggest Ayurvedic institutions which is working efficiently and is fairly well-equipped. After the report of the Committee which we have appointed is received, we shall consider these matters and see whether the Mysore Ayurvedic and Unani College can be affiliated to the Mysore University. But even that is a matter of policy. It involves financial commitment and will have to be carefully examined in consultation with the University.

I request the Hon'ble Member to withdraw the cut motion.

Sri H. K. SHIVARUDRAPPA.—Sir, I beg leave of the House to withdraw the cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Mr. SPEAKER.—The third cut motion stands in the name of Sri Anantaraman.

Sri K. LAKKAPPA.—Cut motions Nos. 3, 5 and 6 may be taken up together.

Mr. SPEAKER.—I will go through it. Sri Anantaraman may now move his cut motion.

An out-patient Dispensary for Gavipur Guttahalli.

Sri R. ANANTARAMAN (Chamarajpet).—Sir, I beg to move:—

> "That the demand under the head '38. Medical' for Rs. 1,02,75,000 be reduced by Rs. 100 (to raise a debate that an out-patient dispensary has not been granted this year to Gavipur-Guttahalli, Chamarajapet, in spite of several representations)."

The Hon'ble Minister was kind enough to say a few minutes back that about 404 hospitals have been opened in rural parts and 96 hospitals have been opened in urban parts and also

he was kind enough to say that many other hospitals—maternity and other homes—have been opened in rural and urban parts. Part of Bangalore situated in the east of Chamarajpet about three miles from the Victoria Hospital, is not having a hospital for the last 20-30 years and several representations have been made to the Hon'ble Minister and to his predecessor also. In this part of the locality nearly 30,000 people are living. Most of them are coming from Kunigal and Nagamangala taluks and they are very poor people and also there are some poorest people living in the huts nearby and it is not possible for them to come to the hospitals covering about three miles. Several representations were made to Government and also to the Corporation. The Corporation is not in a position to run an out-patient dispensary because the policy of the Corporation has been only to run maternity homes and in fact every year the Corporation is opening one or two maternity homes, but they are in a position to aid out-patient dispensaries, if the Government will run them, by way of giving house rent to the doctor and also rent for the out-patient dispensary. I brought this question before the Hon'ble Minister. He was kind enough to assure me, no doubt after sending this cut motion, that if the Corporation will pass a resolution providing some grant to an out-patient dispensary, he will consider the question of opening an out-patient dispensary there. One thing we have to note. Let us not worry about people living in maidan or malnad or in cities or villages. The only thing we have to take into consideration is the poverty of the people. That is the criterion with which we have to carry on the work. Here the place is far away from the hospitals and you know it will not be possible for the poor people to go to the Victoria Hospital and get treatment there. So I request the Government to take up this work as early as possible and if the Government will consider this matter, I am sure the Corporation will come forward to pay some amount towards the maintenance of the hospital.

Mr. SPEAKER.—How far Gavipur Guttahalli is from Chamarajpet ?

Sri R. ANANTARAMAN.—About 3 miles from the Victoria Hospital.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved :

> " That the demand be reduced by Rs. 100."

Sri T. CHANNIAH (Minister for Local Self-Government and Public Health).—My Hon'ble friend Sri Anantaraman has pointed out that there is need for a dispensary at Gavipur Guttahalli. This is a matter concerning the Corporation of the City of Bangalore. Action has to be taken by them. There is a general complaint which my Hon'ble friend is aware, that a big slice of Government revenue is being spent in cities only for constructing hospitals. (Hear, hear !)

Sri L. SIDDAPPA (Channagiri).—We must request our friend to pay a visit to Sagar Taluk.

Sri T. CHANNIAH.—Further, there is a Local Fund Dispensary in Chamarajpet which is not far off from Gavipur Guttahalli. In rural parts there are some places which are at a distance of 10 to 15 miles from the nearest dispensary. The public are not greatly inconvenienved on that account. When such is the case, I do not think there is necessity for opening an out-patient dispensary in Gavipur Guttahalli as there is already a dispensary very near at Chamarajpet.

Sri R. ANANTARAMAN.—I seek the permission of the House to withdraw my cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Government Hospital Administration in Bangalore City.

Sri M. PALANIYAPPAN (Ulsoor).—Sir, I beg to move :—

> " That the demand under the head '38. Medical' for

(SRI M. PALANIYAPPAN.)

Rs. 1,02,75,000 be reduced by Rs. 100 (to raise a debate on the condition of the Government Hospital administration in Bangalore City)."

Sir, in some of the hospitals it is the practice that if any doctor attends to any particular patient, that doctor alone should attend to him. Even if the patient is in a critical condition, another doctor does not come and attend. That has become a very peculiar custom in some of the hospitals in the City of Bangalore and I hope the Government will intervene at this juncture and see that this kind of disease does not spread to the other hospitals. In the Minto Ophthalmi Hospital, unless the patient pays the ward boys there, he will not be taken care of. The patient i. taken to the room and made to stand for hours together and nobody is there to attend to him He has simply to grope in the darkness and wait for hours together. Even if the doctor comes there, he gives normal treatment and makes the patient lie there for hours together. Admitting the patients in the Victoria Hospital is a painful thing. If you just walk into the ward, you will see on every side at least 4 or 5 patients put on the floor and the doctor even cannot approach the patient who is on his bed. Such is the terrible state of affairs in the Victoria Hospital and the Vani Vilas Hospital. At least to improve the condition, Government should take immediate action. As we go on increasing the number of patients in the hospitals, the efficiency of the hospitals is reduced very much and that we can very well see when we compare the Victoria and the Vani Vilas Hospitals to that of the Lady Curzon and Bowring Hospital where efficiency is maintained. Suppose you want to admit only 50 patients and the number of doctors for 50 patients will be very correct and each doctor will have time and patience to see the patients. The number of patients is increasing and if all of them are to be accommodated, the efficiency goes down and the doctors will lose interest. The result is, hospitals become choultries where people are fed and not treated. I request the Government to see that they attach more importance to the admission of patients. Even though you admit as many number of patients as possible, still there will be double and treble the number waiting outside the hospitals, for want of beds and other amenities. Let us just admit the number of patients that can be accommodated, so that we can attend to them properly and give them proper nourishment for their early recovery. If a patient is cured early he will have the full satisfaction and there will be a sort of feeling that if any one goes to the hospital he will be cured. But now there is a kind of impression created in the minds of the people that if they go to the hospital they will not return alive—specially the poor people.

MR. SPEAKER.—Do not create that impression.

SRI M. PALANIYAPPAN.—Instead of increasing the number of beds and decreasing the efficiency, I would suggest to Government to restrict the number of admissions into the hospital and thereby increase the efficiency.

The T.B. hospitals in Bangalore is over-congested. Patients are staying in these hospitals for months together and sometimes for years together in the case of a few patients.

For menials in the hospitals, no proper arrangement is made. Specially in the Victoria Hospital, for ward boys and ayahs, the authorities concerned take nearly six months or one year to supply dresses indented for them. Sometimes they wear torn clothes and shabbiness makes a visitor feel very akward. I request the Government so see that they attend to these things immediately.

MR. SPEAKER.—Cut motion moved:—

"That the demand be reduced by Rs. 100".

SRI T. CHANNIAH (Minister for Public Health and Local Self-Government).—My friend, Sri Palaniyappan, stated that in some of the hospitals, the patients are not looked after well by the hospital authorities and doctors are negligent of their duties. I cannot accept his statement. Generally, doctors are kind and sympathetic towards the patients. Unless the doctors possess these good qualities, they cannot be useful to the suffering humanity. Doctors are generally patient and kind. I have known some of them working in hospitals for ten or twelve hours a day. Accident cases and serious cases will have to be attended at all hours of the day and night and they must be prepared for all that. Sometimes the doctors will have no rest even during nights. Despite all this, they do their work unstintedly and with a spirit of selflessness and self-sacrifice. There may be a few doctors who are black sheep. This cannot be helped. There are corrupt doctors and inefficient doctors. But their number is small. We come across such instances in every walk of life. If specific instances are brought to notice, the complaints will be enquired into and drastic action will be taken against the delinquent if he is found guilty. I may assure my friend of that.

My Hon'ble friend pointed out that in the Victoria and the Vani Vilas Hospitals there is congestion. I do admit this. In Victoria Hospital, the accommodation strength is about 400 to 450. The number of in-patients now is on the average 630 to 650. All efforts are being made to regularise the admissions; preference is being shown to emergent cases. It is difficult to reduce the number any further without jeopardising the good name of the institution.

SRI V. M. MASCARENHAS (St. John's Hill).—To put at least some more cots will not be difficult.

SRI T. CHANNIAH.—The question of putting some more cots does not arise at all. But the difficulty is that accommodation is insufficient. Construction of three operation rooms and an out-patieint block in the Victoria Hospital at a cost of about Rs. 8 lakhs is under the active consideration of Government. The Victoria Hospital Golden Jubilee Committee have agreed to pay Rs. 4 lakhs and the remaining 4 lakhs of rupees will be met by Government. When they are constructed congestion in the Victoria Hospital will be reduced to some extent.

In the Vani Vilas Hospital there is some congestion; but not to the extent we find in the Victoria Hospital. Even here, the bed strength has been increased. The position will be eased after the construction of the administrative block.

My friend Sri Palaniyappan said that those who get themselves admitted to this hospital will not return home.

SRI K. PATTABHIRAMAN (Kolar).—It is only an emphasis, nothing more.

SRI T. CHANNIAH.—If that is so......

SRI M. PALANIYAPPAN.—Please do not take it in the literary sense, Sir.

SRI T. CHANNIAH.—Because the Vani Vilas Hospital and every other hospital in the State cater to the needs of the people so well, there is this rush. That is the point. My friend is not right in making the observation.

We have three Sanatoria in the State. The bed strength in Princess Krishnjammanni Sanatorium. Mysore is 550. There is accommodation for 100 beds in Shanthabai Deva Rao Shivaram Sanatorium, Bangalore and for 55 in Tuberculosis Sanatorium in Civil Station, Bangalore. In addition to these three Sanatoria, we have a Tuberculosis Hospital at Davangere, Tuberculosis Clinics at Hassan and Tumkur, Tuberculosis dispensaries at Mysore and Civil Station. Besides, there is Lady Willingdon Tuberculosis Clinic and Dispensary and St. Theresa Sanatorium at Bangalore. Despite the facilities

(SRI T. CHANNIAH.)

created, the number on the waiting list is on the increase.

An Hon'ble MEMBER.—How many are on the waiting list?

Mr. SPEAKER.—Last week there was a question about the waiting list in these three hospitals and answer was given.

Sri T. CHANNIAH.—I pay special attention to Tuberculosis Sanatoria and Tuberculosis and Leprosy hospitals. I am anxious to see that relief is afforded to as many persons as possible, as Tuberculosis is a dire disease. It is proposed to put up some additional blocks in these two Sanatoria and increase the bed strength. I hope that philanthropically minded persons will come forward with liberal donations to enable us to provide more and more accommodation.

Regarding supply of cloth to hospital staff, the practice hitherto has been to call for tenders for the supply and entrust the supply to the tenderer whose tender is accepted. Experience has shown that this system was defective in that the cloth supplied was not uniform in quality and was also not durable. The contractors made huge profits and swindled Government. This system has been changed. This year the Director of Medical Services will make purchases of cloth from the approved Mills, like Binnys, through the Stores Purchase Committee. The cloth that will be supplied from such mills will be fine and durable. The cloth will be got stitched and supplied to the hospital staff. I believe that the Director of Medical Services has already obtained the necessary quality of cloth. I will see that the Ayahs, Ward Boys and others will be supplied clothes early.

I now request my friend to kindly withdraw his cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Delay in opening the Maddur-Malavalli combined Dispensary.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ನಾಗರಾಜಮೂರ್ತಿ (ಮುಂದುವರಿದುದು).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲಿರುವ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ:

> "38" ವೈದ್ಯ ಸಹಾಯ ಎಂಬ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಕೋರಿರತಕ್ಕ 1,02,75,300 ರೂಪಾಯಿಗಳ 'ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್' ಮನವಿಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕು. (ಮದ್ದೂರು ಮತ್ತು ಮಳವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಬೈಂಡ್ ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಗಳ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಪೂರೈಸಿ ಬಹುದಿನಗಳಾದಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರಾರಂಭ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಇನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸದಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ.)"

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಾನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯದ ಭಾಷಾಂತರದ ಅವಾಂತರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿ "opening" ಎಂದು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಪದಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ "ಪ್ರಾರಂಭ ಸಮಾರಂಭ" ವೆಂಬ ಭಾಷಾಂತರವು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ "ಸಮಾರಂಭ" ವೆಂಬ ಪದಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯದ ಪ್ರಕಾರ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿರುವುದು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮದ್ದೂರು ಕಂಬೈನ್ಡ್ ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಯ ಕಟ್ಟಡವು ಒಬ್ಬ ದಾನಿಗಳ ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಈ ಕಟ್ಟಡವು ಪೂರೈಸಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸದೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದೇ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಇಂಥ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಧಾನಕೊಡತಕ್ಕವರು ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಹಣವು ಜನತೆಯ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಿ, ಸದ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿ, ಅದರ ಪೂರ್ಣಫಲವು ಅವರಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಒದಗಲಿ ಎಂಬ ಸುದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾವಧಾನ ಮನೋಭಾವ ತಾಳಿರುವುದರಿಂದ ಇಂಥ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾರಾದರೂ ಹಣ ಕೊಡಲು ಅನುಮಾನಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಅನುಮಾನ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ದಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ತೊಡಕುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಾನಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂಥ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅವು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವೋ ಆ ಉದ್ದೇಶವು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಕಟ್ಟಡವೇ ಕುಸಿದು ಬೀಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಇಲ್ಲ; ಈ ಕಟ್ಟಡ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಆ ರೀತಿ ಕುಸಿದು ಬೀಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ನಾಗರಾಜಮೂರ್ತಿ.—ಈ ಕಟ್ಟಡವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ನಿಧಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ ಆ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿತವಾಗದೆ, ಇದು ಸೋಮಾರಿಗಳ ದೊಂಬರ, ಬುಡಾಬುಡಿಕೆಯವರ ಕತ್ತೆಗಳ ಮತ್ತು ಪೋಲಿ ದನಗಳ ನೆಲೆಬೀಡಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ ಈ ಮಳವಳ್ಳಿ—ಮದ್ದೂರು ಕಂಬೈನ್ಡ್ ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಯ ಕಟ್ಟಡದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ಲಿನವರು ಬಹು ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿ ಆ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನರ್ಸ್‌ಗಳಿಗೂ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಬಹಳ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಇದರ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವವನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜರವರಿಂದಲೇ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಏರ್ಪಾಡು ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಆಗುಗೊಳಿಸದೇ ಇದ್ದಾರೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಈಗ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಇದರ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವವು ನೆರವೇರುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ ಸಾವಕಾಶವಾದರೆ ಈ ಕಟ್ಟಡದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳಿಸಿದ ಮಾಲೀಕರುಗಳ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವ ನೆರವೇರಿಸಲು ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ಲಿನ ನಿರ್ಣಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಆದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವದ ಚಿಹ್ನೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಡುವ ಶಿಲಾ ಶಾಸನ ಸರ್ಕಾರದ ತಾತ್ಸಾರ ಮತ್ತು ಉದಾಸೀನದ ಕುರುಹಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ಜನತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ತಾತ್ಸಾರ ಮನೋಭಾವನೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗದಂತೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ನಂಬಿ ಈ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved :

"That the demand be reduced by Rs. 100."

Sri Lakkappa may speak on his cut motion regarding Didiga dispensary.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ (ಹಾಸನ).—ದಿಡಿಗ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ ಲಾಗಾಯಿತು ಇದರ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹತ್ತಾರು ಬಾರಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಸಹ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಾತುರರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಇದೇಕೋ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಿಧಾನ ಮಾಡದೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ 6ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಜಮಾಯಿಷಿಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಉತ್ಸಾಹ, ಆಸಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಫಸ್ಟ್ ಪ್ರಯಾರಿಟಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವ ತಮಗೇ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಖುದ್ದಾಗಿ ನೋಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಉತ್ಸಾಹ ಭರಿತದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ನಲವತ್ತು ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ನರ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ವಾಸದ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹ ಭರದಿಂದಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣ ಕೂಡ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಯಾರು ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಹ್ಲಾದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಉದ್ಯಾನವನ, ಒಂದು ನೀರಿನ ಕೊಳ ಜನರು ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿನಿಂದ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಲು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಇವರ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಭಂಗವುಂಟಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅತಿ ತ್ವರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

Sri T. CHANNIAH.—Sir, my friend Sri Nagaraja Murthy has pointedly referred to the delay in opening the dispensaries at Maddur and Malavalli towns. It is true that the construction of a building for locating the Combined Dispensary at Maddur was completed long back; but the dispensary could not be started for reasons which I presently explain. (A *voice*: For so many years) Yes, for reasons which, when explained by me, will convince the Hon'ble Member as to the delay. I request him to listen to me patiently. The building has not yet been equipped with sanitary fittings. Arrangements for lighting have yet to be made. A well has to be excavated for water supply to the dispensary. These are necessary items of convenience without which no dispensary can efficiently function. The Chief Engineer has been asked to expedite submission of an estimate in respect of these works. When I was at Maddur sometime back I gave instructions to the officers concerned to expedite the matter. I also requested the Municipal President to interest himself about this dispensary and remind the local Public Works and Public Health Departmental Officers, if they failed to take timely action. I wish that in

(SRI T. CHANNIAH.)

matters like this, the Municipal Councillors and others should evince greater interest. I am sure that if the Municipal Councillors of Maddur had only shown sustained interest in the matter of the combined dispensary at Maddur, the building would have been equipped with sanitary fittings, etc., earlier facilitating the starting of the dispensary. I can assure my friend, Sri B. P. Nagaraja Murthy, that Government will take very early steps to see that the combined dispensary starts working in the new building. It is the responsibility of the Public Works Department.

Sri V. VENKATAPPA (Channapatna).—Why should people take the responsibility and get up petition and go up to the Ministers?

Sri T. CHANNIAH.—They will be in the know of things locally and they can easily bring to the notice of Government any matter calling for action at Government level. We have not so far heard anything about the combined dispensary from the Municipal Council.

I wish to bring another point to your notice. Till to-day no resolution of the Municipal Council agreeing to meet half the cost of maintenance of the dispensary as per Standing Orders has been sent up. This is another factor militating against the expeditious opening of the combined dispensary in the newly constructed building.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK (Molakalmuru).—It is a technical objection you can bring before the House. But we know it is automatic.

Sri T. CHANNIAH.—Under the standing orders, the resolution of the Municipal Council, agreeing to bear its quota of cost of maintenance is a prerequisite for sanctioning a dispensary in an urban area. Government cannot proceed further in the matter, until the Municipal Council agrees to bear its quota. Despite several reminders, no reply has yet been received from the Municipal Council. An early reply from the Municipal Council will greatly facilitate the disposal of this long pending matter.

With regard to the Combined Dispensary at Malavalli, a building has already been constructed at a cost of about Rs. 30,000. Government have approved of the proposal of the Director of Public Health to post the necessary staff. The posting will be done early. The opening of a Women's Section has also been sanctioned by Government. I may assure you that the dispensary will be started very early in the new building. With this assurance, I request the Hon'ble Member kindly to withdraw the cut motion.

Sri K. LAKKAPPA.—What about Didiga Dispensary?

Sri T. CHANNIAH.—Regarding sanctioning a dispensary at Didiga, I wish to make it clear that Government are very anxious to accord sanction to it as early as possible. I have made this very clear to my friend Sri S. Sivappa in the Legislative Council when the matter had been brought up in the form of a question. Here again, Government are faced with another difficulty. The Hassan District Board has not agreed to meet the entire initial and recurring charges of the dispensary, as required by rules. The matter has been under correspondence. I personally requested the President of the District Board to expedite forwardal of the resolution. He has assured me that the matter will be placed before the District Board at their meeting to be held on the 27th or 28th of this month and that the resolution in conformity with the rules will be recorded and sent to Government. Immediately on receipt of the resolution, necessary sanction will be accorded so that the dispensary might start working. I know, Sir, that a fine building for the dispensary and housing facilities for the dispensary staff have been provided at Didiga. This is a munificent donation. I wish that more persons come forward with such donations and co-operate with Government and assist them in

extending the much needed medical relief in the rural parts of the State. I am only sorry that the dispensary could not be opened at Didiga, the reason for which I have explained. Immediately on receipt of the resolution of the District Board, sanction will be accorded to the opening of the dispensary. In view of this assurance I request the mover to kindly withdraw his cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Starting a Leper Colony in T.-Narsipur.

Sri B. RACHIAH (Yalandoor Scheduled Castes).—Sir, I beg to move:—

> "That the demand under the head '38. Medical' for Rs. 1,02,75,000 be reduced by Rs. 100 (to urge the Government to start a Leper Colony in T.-Narasipur Taluk).

ಸ್ವಾಮಿ, ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳ ಒಂದು ಸರ್ವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇದೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ಕರಿಯಪ್ಪನವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಟಿ.-ನರಸೀಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕುಷ್ಠ ರೋಗಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 108 ಜನ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು 326 ಜನ ಕುಷ್ಠ ರೋಗಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ ಈಗ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಸರ್ವೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸರ್ವೇ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಕೂಡ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಸರ್ವೇ ಪರಿಶೀಲನೆ ಪುನಃ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು, ಮೈಸೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಯಳಂದೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಕುಷ್ಠ ರೋಗಿಗಳಿದ್ದಾರೆ.

Mr. SPEAKER.—If the Hon'ble Member desires to have a reply from the Minister, he must simply mention points and stop his speech in a minute's time. Otherwise, I will have to put the main motion to vote.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಚಯ್ಯ.—ಟಿ. ನರಸೀಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಲೆಪ್ರಸಿ ಅಸೈಲಮ್ಮಿಗೆ ಬಂದು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಣ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳ ಅಸೈಲಮ್ಮನ್ನು ಟಿ.-ನರಸೀಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved:

> "That the demand be reduced by Rs. 100."

SRI T. CHANNIAH.—Mr. Speaker, Sir, the Hon'ble Member wants a Leper Asylum in T.-Narsipur. Some years back, an estimate for Rs. 70,000 was prepared in this connection; but the question had to be dropped on the ground of finance. The problem of lepers has been coming up for discussion very often in this House and elsewhere. Government are alive to the need for giving relief to the unfortunate sufferers from leprosy and they are doing their best to afford relief to the extent possible.

As I said before, T.B. and leprosy are dire diseases which cannot be neglected. There are three T.B. Sanatoria which are sufficient.

SRI K. PATTABHIRAMAN (Kolar).—Not sufficiently.

SRI T. CHANNIAH.—The three Sanatoria meet the existing demand for in-patient accommodation. There is a Leper Asylum in Bangalore where in-patient accommodation is provided. The segregation of all lepers in one asylum in Bangalore has not given the desired results. Government have under consideration a scheme for providing treatment to the lepers at their own houses. For this purpose, doctors specially trained in leprosy treatment will be posted to taluks where leprosy is widely prevalent, *e.g.*, T.-Narsipur, Chamarajanagar and Goribidnur. They visit the villages and treat the sufferers in their homes. Government

(SRI T. CHANNIAH.)

are thinking of appointing a Committee to formulate comprehensive proposals in this connection.

Mr. SPEAKER.—The question is......

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—The cut motion has not been withdrawn.

Mr SPEAKER.—It need not be. The question is:

"That a sum not exceeding Rs. 1,02,75,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1954, in respect of 'Medical'.

The motion was adopted.

DEMAND No. 20—PUBLIC HEALTH.

39.—PUBLIC HEALTH.

Mr. SPEAKER.—Motion moved.—

"That a sum not exceeding Rs. 42,84,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1954, in respect of 'Public Health'.

The first cut motion stands in the name of Sri H. K. Shivarudrappa.

Providing Health Centres in Gundlupet Taluk.

*ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ (ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ-ಹೆಗ್ಗಡ ದೇವನಕೋಟೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಯು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ: ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

"The demand under the head '39. Public Health' for Rs. 42,84,000 be reduced by Rs. 100 (to request the Government to provide Health Centres in Gundlupet Taluk)".

ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮ ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಜನರಿಗೆ ನಾನಾ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳುಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಡಿ. ಡಿ. ಟಿ. ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ಪ್ರೇಮಾಡಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಎಂದರೆ ಬಂಡೀಪುರ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಗಗಳು ಬಹಳ ಜಂಗಲ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳುಂಟಾಗಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಾಟ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಜನರು ಮಲೇರಿಯಾದಿಂದ ನರಳುವುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಹು ಬೇಗ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಲ್ತ್ ಆಫೀಸರು ಸಹ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ತೆರೆಯತಕ್ಕ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅವರು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ತಾವು ಮೊನ್ನೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ 46 ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಹಣವನ್ನೊದಗಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ತಾವು ಹೊಸದಾಗಿ ತೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿರತಕ್ಕ ಈ 46 ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕೂ ಸೇರಿದ್ದರೆ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಸೇರಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಈ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಆ ಪ್ರಾಂತದ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಜನರು ರೋಗರುಜಿನಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟತಕ್ಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೂ ತಾವು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ಕೈಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗಿಸಿರತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ತಮಗೆ ತುಂಬಾ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರೋಗಗಳು ಬಾರದಂತೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲು ನಾನೀಗ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

Starting Health Units in some taluks of Mysore District.

MR. SPEAKER.—Cut motion moved:

"That the demand under the head '39. Public Health' for Rs. 42,84,000 be reduced by Rs. 100".

SRI T. CHANNIAH.—Sir, as I said on a previous occasion the Government of Mysore have accepted the scheme sponsored by the Government

of India for the control of Malaria on a national scale. The Government of Mysore have agreed to operate five units during 1953-54. The Scheme contemplates the taking up of anti-malaria work in the State covering a population of five millions. Each unit will have four sub-units attending to a population of 21,50,000 approximately. The total annual recurring expenditure including the aid by the Government of India for State—wide anti-malaria operations as per the National Malaria Programme will be Rs. 19,79,626, out of which a sum of Rs. 8,74,626 will have to be met by the Government of Mysore. It is proposed to give effect to the scheme from April 1953. The programme of operations is based on insecticidal spraying in the rural areas and treatment with anti-malarial drugs. When this scheme comes into operation, all the malarial areas in the State both malnad and maidan will be covered and it is expected that malaria will be wiped out in two or three years. Unlike the Health Units in other parts of India, where Health Units concern themselves only with D.D.T. spraying, Health Units in the Mysore State tackle various diseases common to the locality and combine both curative and preventive parts. Proposals for starting of Health Units in the State had to be considered on a priority basis giving immediate relief to those areas where malaria was a major Public Health problem. I wish to assure my friend, Sri H. K. Shivarudrappa that the question of establishing a Health Unit in Gundlupet Taluk will be considered. I now request him to withdraw the cut motion.

SRI H. K. SHIVARUDRAPPA.—I withdraw the cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ (ಚಾಮರಾಜ ನಗರ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆ ಈ ರೀತಿಯಿದೆ :

"39 ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ" ಎಂಬ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಕೋರಿರತಕ್ಕ 42,84,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ 'ಡಿಮಾಂಡ್' ಮನ ಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಯೂನಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಇರತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ."

ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾ, ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಇದೇ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ನಾನೇನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ನಾನು ತರಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ವರ್ಷ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮೈಸೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ D.D.T. ಸ್ಪ್ರೇ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಜಾಡ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದರು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾರು 10,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ 'Prevention is better than cure' ಎಂಬುದಾಗಿರುವಾಗ ಮಲೇರಿಯಾ ಹಾಗೂ ಪ್ಲೇಗ್ ಈ ಎರಡೂ ರೋಗಗಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈಗ ಯಾವ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಯಾವ ರೀತಿ Prevention is better than cure ಎಂದು ಒಂದು ತತ್ವವನ್ನನುಸರಿಸಿದ್ದೀರೋ ಅದೇ ರೀತಿ ವೈದ್ಯ ಸಹಾಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಇದೇ ತತ್ವವನ್ನನುಸರಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಚೈನಾ ದೇಶದ ಉದಾಹರಣೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಅಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟು ದಿವಸ ಆತನ ವೇತನವನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ತತ್ವವನ್ನು ನಾವೂ ಅನುಸರಿಸಿ, Prevention is better than cure ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭಾಗವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಜನಾರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಭಾಗವನ್ನೂ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಈ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved :

'That the demand be reduced by Rs. 100.'

Sri T. CHANNIAH.—I have very little to add to what I have said in reply to the mover of the previous

(SRI T. CHANNIAH.)

cut-motion. Regarding Health Units that are at present working in the State, I wish to furnish the following information. The number of full-fledged units districtwise attending to General Health Work and Malaria Control is as follows:—Bangalore 1, Chitaldrug 2, Hassan 18, Chikmagalur 32, Shimoga 41, Mandya 18, Mysore 14 and Tumkur 2. There are 12 Health Units attending to Malaria Control Works only in Hassan District, 15 in Chikmagalur District and 20 in Shimoga District. There are in all 130 full-fledged Health Units. Malaria Control Work only is carried on in 47 areas. Health Units will be started in 46 more places on priority basis, relief being given in the first instance to such of the areas where malaria is a major public health problem. With the starting of the new Units, all the areas in the malnad will be covered.

Sri U. M. MADAPPA.—Is not Plague dangerous?

Sri T. CHANNIAH.—Yes, it is. There are many villages in Gundlupet Taluk which are endemic for Plague. With the co-operation and assistance of the District Board, D.D.T. spraying was undertaken in these villages before the onset of the Plague season in 1952. The villages that used to suffer from Plague every year are free from infection till now. No cases have been reported from these villages. I wish to tell my friend that proposals for sanctioning Health Units in the State had to be considered on a priority basis giving immediate relief to those areas where malaria was a major public health problem. On this principle, Malnad is given the highest priority. Then comes Mysore, Mandya and other areas. When the National Malaria Control Scheme comes into operation, all the malarial areas in the State will be covered and it is expected that malaria will be wiped out in two or three years. I now request the Hon'ble Member to withdraw his cut motion.

Sri U. M. MADAPPA.—Sir, I seek the permission of the House to withdraw my cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Establishment of Health Units in Malarial Tracts, Channagiri Taluk.

Sri L. SIDDAPPA (Channagiri).—Sir, I beg to move:

"That the demand under the head '39. Public Health' for Rs. 42,84,000 be reduced by Rs. 100 (to discuss the half-hearted policy adopted by Government in the matter of establishment of Health Units in the highly malarial tracts in Channagiri Taluk)."

Sri K. HANUMANTHAIYA (Chief Minister).—At least you concede 'half-heartedly'.

Sri L. SIDDAPPA.—I am thankful to you for having arranged spraying of D.D.T. in that area.

ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿದೆ. ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಮೈದಾನ ಸೀಮೆಯೆಂದು ತಾವು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದು ಇತ್ತ ಭದ್ರಾವತಿ ಅತ್ತ ತರೀಕೆರೆ ಈ ಎರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೂ ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆ. ನಾನು 1950ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇದು 1950ನೆಯ ಇಸವಿ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟೀವ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಸಭೆಯ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ 858ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ 240 ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ 84 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. [ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು: ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಾವೇ ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಒದಗಿಸಿರುತ್ತೀರಿ.] ಈ ವಿವರಗಳು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ಬೇಚರಾಕ್ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಯಾವ ವರ್ಷ ಬೇಚರಾಕ್ ಆದುವು, 1911, 1921, 1931, 1941 ರ ಸೆನ್ಸಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಜಾ ಸಂಖ್ಯೆಯೆಷ್ಟು, ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಸಾಗುವಳಿಯಲ್ಲಿತ್ತು, ಎಷ್ಟು ಸಾಗಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ: ಉಬ್ರಾಣಿ ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು 31 ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ

15 ಗ್ರಾಮಗಳು ಬೇಚರಾಕ್ ಆಗಿವೆಯೆಂದು 1941ನೆಯ ಸೆನ್ಸಸ್‌ನಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 12 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳು ಬೇಚರಾಕ್ ಆಗಿವೆ. ಕಸಬ ಹೋಬಳಿ ಮತ್ತು ಬಸವಾಪಟ್ಣ ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ 53 ಗ್ರಾಮಗಳ ಪೈಕಿ ಆಗಿನ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ 12 ಗ್ರಾಮಗಳು ಬೇಚರಾಕ್ ಆಗಿದೆ. ಈಚಿನ 12 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ 12 ಗ್ರಾಮಗಳು ಬೇಚರಾಕಾಗಿವೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಮಾದೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ 1921–31 ರಲ್ಲಿ 127 ಪ್ರಜಾ ಸಂಖ್ಯೆಯಿದ್ದುದು 1931-41 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 86 ಕ್ಕಿಳಿಯಿತು. ದೊಂದರಗಟ್ಟದಲ್ಲಿ 178 ಇದ್ದುದು 39 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು. ಹೀಗೆ 51 ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನೇಕವು ಖಾಲಿಯಾಗಿವೆ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಬೇಚರಾಕ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರುಗಳು ಬೇರೆ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಹೌದು, ಅನೇಕರು ಸತ್ತು ಹೋದಮೇಲೆ, ಅಳಿದುಳಿದ ಕೆಲವರು ಇನ್ನೇನೂ ರಹಇಲ್ಲದೆ ಅವರೂ ಬೇರೆಕಡೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿರಬಹುದು.

ಇದೇರೀತಿ ಚೆನ್ನೇನಹಳ್ಳಿ, ಹಗೇದಹಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಮಳಲಿ ತಿಮ್ಲಾಪುರ, ಮೇಳನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ, ಮುಂತಾಗಿ 12 ಗ್ರಾಮಗಳು 12 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಚರಾಕ್ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಗ್ರಾಮಗಳೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಫಲವತ್ತಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿವೆ; ಜೊತೆಗೆ assured Rainfall ಇದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಏಕೆ ಬೇಚರಾಕ್ ಆದುವೆಂದು ತಾವು ಕೇಳಬಹುದು. ಮುಖ್ಯಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದುಕಡೆ ಕುಕ್ಕುವಾಡ-ಉಬ್ಬರಾಣಿ ಸ್ಟೇಟ್ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಇದೆ; ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಭದ್ರಾ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಸವಾಪಟ್ಟಣ ಸ್ಟೇಟ್ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಇದೆ; ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲಾ ತೀರ ಜೌಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಮಲೇರಿಯಾ ರೋಗದ ಬೀಡಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಷ್ಟು ನಿಕೃಷ್ಟಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

Extent of current fallow ಎಷ್ಟು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ 18, 52, 35 ಎಕರೆ ಹಾಕಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಡಾಗಿನಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ 207 ಎಕರೆ ಕಂಚುಗಾರನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ 726 ಎಕರೆ, ಹೀಗೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವುಕಡೆ 287, 231, 180 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಬೀಳು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಈರೀತಿ ಜಮೀನುಬೇಕು ಎಂದು ಜಮೀನದಾಹ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇಷ್ಟು ಜಮೀನು ಕರೆಂಟ್ ಫ್ಯಾಲೋ ಆಗಿ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಸಭೆಯಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ; ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—I will certainly look into it seriously.

Sri L. SIDDAPPA.—With this assurance I do not want to proceed further with this.

ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದಮೇಲೆ 4 ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಡಿ.ಡಿ.ಟಿ. ಸ್ಪ್ರೇ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಲದು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆ. ಆದಕ್ಕೆ full fledged ಹೆಲ್ತ್ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಜನರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ರೈತರ ಆರೋಗ್ಯ ಉತ್ತಮಗೊಂಡು ದೇಶದ ಆಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved :

"That the demand be reduced by Rs. 100".

Sri T. CHANNIAH (Minister for Public Health and Local Self-Government).—The Hon'ble Member has stated that some of the villages in Ubrani Hobli of Channagari Taluk have become *bechirak* on account of the havoc wrought by Malaria. As the Hon'ble Member is aware, the Government of Mysore have accepted the scheme sponsored by the Government of India. The programme of operations is based on insecticidal spraying in the rural areas and treatment with anti-malarial drugs. The scheme contemplates the taking up of anti-malaria work in the State covering a population of five millions. When this scheme comes into operation all the malarial areas in the State both in Malnad and in Maidan will be covered. I am sorry that two Hon'ble Members of this House who are *ex*-Ministers are still feeling that nothing has been done to wipe out malaria. I am confident that malaria will be wiped out in the State in two or three years. Recently, two Health Units, at Kulambi in Honnali Taluk and at Thyavangi in Channagiri Taluk have been sanctioned. Two more areas, at Basavapatna and Tavarekere in Chennagiri Taluk are also included in the comprehensive scheme. As I have said, under the National Malaria Control Scheme, all the pockets now left out will have Health Centres for anti-malarial operations. In view of my assurances, I request the Hon'ble Member to withdraw his cut motion.

Sri L. SIDDAPPA.—In view of the assurances given by the Hon'ble Minister, coupled with the assurances given by the Chief Minister, I seek permission of the House to withdraw the cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Necessity of providing special facilities to officers and men working in anti-malaria work in several Health Units.

Sri B. NARAYANASWAMY (Mysore City South).—Sir, I beg to move :—

> " That the demand under the head '39. Public Health' for Rs. 42,84,000 be reduced by Rs. 100 (to raise a debate as to the necessity of providing special facilities to officers and men working in anti-malaria work in several Health Units)."

Mr. Speaker, just now we have heard from the Public Health Minister that the National Malaria Control Organisation and the Mysore Government Organisation are both joining to start several health units in all parts of the State. We have now been given to understand that nearly 175 units will be working as health units in the State. I see from the Budget that nearly 42 lakhs are being spent by the Public Health Department. Out of this 9.65 lakhs are being spent for the development schemes. I think these health units come under the development schemes.

3 P.M.

Sri B. NARAYANASWAMY.—Sir, it is indeed very laudable that Mysore Government is doing their best to control this malaria havoc that is being taking a heavy toll of several lives in the State. We have to appreciate the work of this department and the pioneer of this Department Dr. Parthasarathi, who has done yeoman service in this field. I know Sir, there are members in this House, who come from Mandya. Time was when Mandya was full of malaria. To-day, I see that these representatives are sitting here full of health. That shows, Sir, how the health units are doing wonderful work and in this connection my sole idea in bringing this cut motion was to impress upon Government to give these hard working men who work in the field, work in the forest areas, to fight this disease, certain facilities. Sir, I had sent an interpellation on this subject and I got a reply from Government which was not very encouraging to me. No facilities have been given to them, no quarters have been given to them. These are the elementary needs, Mr. Speaker, Sir, and I see that the Public Health Minister who is so sympathetic and speaks so much about the working of the department has not yet taken into consideration about the facilities that have to be given, under special considerations, to these people who are working there. I know, Sir, cases where these Health Inspectors. Fieldmen and others who work in the Health Units are not only doing this D.D.T. spraying work but also Cholera inoculation work and Plague inoculation and they go in the middle of the night to do this work and do this cheerfully. What is the facility you have given to them ? You have not gven them any extra remuneration for the extra work that they do. You send them to the interior parts of Malnad area. They have to work there from 8 to 16 hours a day and they return to the headquarters which will be about 14 to 15 miles away and they have no quarters. In most of the villages there will be no house to live and there will be no hotel to take their food. But you want these men to fight this very grave disease there. If you want to avoid the disease, you must put this department on a war footing. When this is the case, when you want these men to fight the disease that has spread, when there is a good deal of demand from all members from this side, you

should give good salaries to these people who work in these units; you should not ignore the facilities they need. I want to know the reason why this has not been done? We are spending so much of money on these high paid officers. Should you not extend these elementary facilities to these men? You must provide them with quarters first, that is my first suggestion. Secondly, you must give them special allowance. You post some of these people to certain places where they themselves will be attacked by malaria. So, they should not be kept in one and the same place for long. Supposing, they are transferred to a malarial place, they should not be kept there for long but must be given transfers to a different place in maidan. If you really want these Health Units to work in the way they are doing, you should give all the facilities that are very necessary for them to maintain their lives and safeguard other lives, because they are fighting against the grave diseases such as Malaria, Cholera and Plague. With these remarks I close.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved:—

"That the demand be reduced by Rs. 100".

The House will now rise for lunch and meet at 3-30 P.M.

The House adjourned for Lunch at Five Minutes past Three of the Clock and reassembled at Thirty Minutes past Three of the Clock.

[*Mr. Speaker in the Chair.*]

Sri T. CHANNIAH (Minister for Public Health and Local Self-Government).—Mr. Speaker, Sir, my friend, Sri Narayanaswamy has stated that facilities have not been provided to the officers and men working in the anti-malaria works, such as living quarters, etc. I wish to point out to him that provision is being made in the budget every year for the construction of quarters for the staff of the Health Units where anti-malaria work is undertaken. Each year a list of quarters to be provided is made on a priority basis, and construction is undertaken by the Public Works Department according to the allotment made in their budget for this purpose. As the Hon'ble Member may be aware, in some of the interior malnad areas, quarters have already been constructed and in certain other places they are under construction. Government are earnest in providing quarters in all the places. It is a question of finance. We have been doing our best with the limited allotments made each year. It is impossible to provide quarters in all the places where anti-malaria works are started, as there are as many as 175 Health Units. I am glad that Sri Narayanaswamy has complimented the Health Department on the very good work at these centres. He said that Malaria was not a major public health problem now in malnad.

Sri Narayanaswamy has stated that salary and allowances paid to the various categories of the staff working in the anti-malaria works were inadequate. I wish to tell him that the scales of pay of the several classes of Health Officers working in the Public Health Departments have been fixed much higher than the scales of pay sanctioned to the officers of the corresponding rank in the Medical Department. An Assistant Surgeon, Class II, who is a L.M.P. in the Medical Department is given the grade of Rs. 75—5—150—10—200 while a person with the same qualification is started on Rs. 100 in the Public Health Department and put in the grade of Rs. 100—5—175—10—250. Similarly, an Assistant Surgeon, Class I, is given the grade of Rs. 150—10—250—20—450 in the Medical Department, while a Health Officer, II Class, is given the grade of Rs. 200—10—300—20—500. Further Assistant Surgeons, Class II, of the Medical Department who are

(SRI T. CHANNIAH.)

posted for work in the Health Department are given an allowance of one-tenth of their pay in consideration of the work which they do in the anti-malaria works. Midwives are also given an allowance of Rs. 5.

Further, the following rates of F.T.A. have been sanctioned to Junior Health Inspectors and others :—

	Rs.
Junior Health Inspectors and Midwives	8 per mensem
Senior Health Inspectors of Primary Units ..	12 ,,
Senior Health Inspectors of Secondary Centres ..	25 ,,
Public Health Nurses and Assistant Medical Officers of Health ..	30 ,,
Medical Officers of Health ..	75 ,,

It is thus clear, Sir, that the Officers and men employed in the anti-malaria scheme have not been neglected. They are being shown preferential treatment. Nevertheless, experience has shown that Licentiates and Medical Graduates prefer to join the Medical Department. They hesitate to enter the Public Health Department because they have very limited scope for private practice in the latter Department, while in the Medical Department they have wider scope for private practice and for earning extra money. There are no doctors to man some of the Health Units at the moment. We are confident that the dearth will disappear soon. Government intend recruiting some graduate probationers for the Health Department. The Director of Public Health has assured me that most of the vacant posts meant for the L.M.P.'s will also be filled up soon after the results of the final L.M.P. examinations to be held in April 1953 are announced. He is taking necessary steps in the matter. I may assure my friend, Sri Narayanaswamy that all proposals received from the Director of Public Health to improve the lot of the personnel employed in the anti-malaria scheme will receive sympathetic consideration. I now request him to kindly withdraw his cut motion.

Sri B. NARAYANASWAMY.—On the assurance given I seek the leave of the House to withdraw my cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Mr. SPEAKER.—Sri B. C. Nanjundiah is not here. Sri P. R. Ramaiya has got three cut motions. We have got only a few minutes more. He had already an opportunity to speak on 'Medical'. So, if he gives up his chance, some other cut motion may be taken up. Sri S. M. Mariyappa also is not here. Sri K. Puttaswamy also is not here. Sri D. R. Kari Gowda is here. He can have a chance. That will be fair distribution, so to say.

(Sri P. R. Ramaiya rose).

Mr. SPEAKER.—If Sri Ramaiya does not take more than two minutes, he can move one of his three cut motions.

Sri P. R. RAMAIYA (Basavangudi).—Yes, Sir.

Providing Health and Sanitary facilities to slums in Bangalore.

Sri P. R. RAMAIYA.—Sir, I beg to move—

"That the demand under the head '39. Public Health for Rs. 42,84,000 be reduced by Rs. 100 (to draw the attention of the Government to the urgent need of providing health and sanitary amenities to the slums of Bangalore)."

I do not urge for more than what is stated in the cut motion itself. The Hon'ble Minister in charge knows the

conditions of these slums in Bangalore. I had asked for certain details in this connection and the reply furnished discloses that there are three kinds of slums in Bangalore. Some are situated in Government lands, some in Municipal lands and some in private lands. But all these slums speak the same story. Amenities regarding health and sanitation have not been properly attended to. The Corporation has done something but it has not done all that is required to be done; perhaps for want of sufficient funds, it has not been enabled to take further steps in the matter and therefore, in the interest of the health of the City it is up to the Government to look into the matter and see that these slums are provided with the amenities.

In this connection I may state one or two more things. It is practically impossible to provide pucca buildings for all the people living in these slums. Even some portion of the slums cannot be cleared for want of funds. Therefore it is necessary that the people who are dwelling in these slums are provided with the amenities by the Government. In Madras, the Chief Minister has more than once said both in the Press and on the floor of the legislature that these slums cannot be cleared and therefore it is the duty of the Government to see that they are provided with the amenities to the extent possible. There the Government are very earnest in the matter of providing these sanitary facilities. I do not wish to add anything more. I would like to know what the view of the Government is in the matter.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved:

" That the demand be reduced by Rs. 100."

Sri T. CHANNIAH (Minister for Public Health and Local Self-Government).—The Hon'ble Member said that there are many slums in the Bangalore Corporation area. I know that. There are about 92 slums in Bangalore. I have visited some of them. The conditions of the people living there are miserable. But I wish to tell him that most of these slum dwellers are non-Mysoreans.

Sri P. R. RAMAIYA.—One interruption, Sir. Has any survey been taken as to how many belong to the State and how many do not belong to the State ?

Sri T. CHANNIAH.—Yes. A survey was conducted by the Corporation authorities and the survey disclosed that there are 10,933 huts with a population of 58,871 persons distributed over 92 slums in the Bangalore City Corporation area. These slums are mainly attributable to the war and its effects as also to distress conditions that prevailed in the neighbouring States. Due to the above causes, a large number of people have migrated into the City and most of them have put up small insanitary huts in several parts of the City. Many unauthorised houses have been constructed on revenue lands without proper layout, drainage, etc. There are 5,953 such houses. Slums may be broadly classified as follows :—

1. Slums in Corporation lands.
2. Slums in private lands.
3. Unauthorised permanent buildings and colonies on revenue lands.
4. Permanent colonies on revenue lands springing up near the Corporation border.

The work of slum clearance and slum improvement consists in providing new layouts, forming roads and drains, providing water and light, etc. Regarding (1) the Corporation has to finance for slum clearance and improvement. Regarding (2) and (3) the cost has to be recovered from private owners. Regarding (4) the City Improvement Trust Board has to tackle the problem.

The Corporation and the Trust Board have been doing their best in the matter. The Corporation has

(SRI T. CHANNIAH.)

taken up the work in the following areas :—

(1) In Bakshi Garden, a layout to accommodate slum dwellers is being formed ;

(2) In Vinoba Nagar and Gurappa Garden huts are being constructed for them ;

(3) For Harijans living in Rissaldar Street nearly 300 plinths in Dayanandanagar are being formed.

The Corporation has provided taps and lights in the present slums. Sweeping and other sanitary arrangements to safeguard the health of the slum dwellers have been made.

Likewise, the Trust Board has under consideration four schemes for slum clearance.

(1) Slum clearance and formation of a colony for labour class in Anjanappa Gardens at an estimated cost of Rs. 1,46,120.

(2) Formation of layout in low level to the east of A. K. Colony in Vyalikaval at an estimated cost of Rs. 1,39,000.

(3) Formation of layout in Jabbar Block, Palace Guttahalli, at an estimated cost of Rs. 1,10,000.

(4) Formation of layout in Sampige Village at an estimated cost of Rs. 3,08,000.

These works are expected to be completed by the end of 1955-56.

My friend, Sri Ramaiya, has referred to a directive of the Chief Minister of Madras regarding slum clearance. He said that the Chief Minister of Madras has directed that slum dwellers need not be ousted out for forming layouts on the land and that they are permitted to stay there and reconstruct houses in that place according to layout plan. I believe that this is being followed here also. I will, however, examine the suggestion. The aforesaid schemes of the Trust Board are included in the four-year programme of works prepared by the Board. Much progress could not be achieved for want of funds. We hope to work out the schemes as early as practicable.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಶೀನಪ್ಪ (ಕಬ್ಬನ್‌ಪೇಟೆ).—ಇದರಲ್ಲಿ Acquisition charges ಕೂಡ ಸೇರಿವೆಯೆ ?

Sri T. CHANNIAH.—As regards slums in the Corporation. It is estimated that a sum of Rs. 50 lakhs will be required to improve the existing slums and to provide sites to the slum dwellers. The Government of India are being addressed to provide Rs. 50 lakhs for acquiring and laying out sites for slum dwellers for about 10,000 houses--5,000 in the shape of an outright grant and remaining 5,000 in the shape of loan repayable in 20 years without interest. The reply of the Government of India will be awaited. I am confident that in the meanwhile the Corporation and the Trust Board will go ahead with their schemes with available funds to afford necessary relief to the slum dwellers to the extent possible. I request the Hon'ble Member to withdraw his cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Mr. SPEAKER.—The question is :

"That a sum not exceeding Rs. 42,84,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1954, in respect of 'Public Health'."

The motion was adopted.

DEMAND FOR GRANT—BOTANICAL AND OTHER PUBLIC GARDENS.

40 (*h*) *Botanical and other Public Gardens.*

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

"That a sum not exceeding Rs. 9,66,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1954, in respect of 'Botanical and other Public Gardens'."

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ 'ಡಿಮ್ಯಾಂಡಿಗೆ' ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಮಾಡುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜನರಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದರೆ ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ, ಈಗ ಹಾಲಿ ಏನೇನು ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಹಾರ್ಟಿಕಲ್‌ಚರಲ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಂಬುದು ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೇ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿರತಕ್ಕ "ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್" ಎಂಬ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈಗ ಈ ಇಲಾಖೆಯವರು 200 ತೋಟಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೇ ಹೆಸರಾದಂಥ 'ಬೃಂದಾವನ ಗಾರ್ಡನ್' ಎಂಬ ತೋಟ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದೆ. ನಂದೀಹಿಲ್ಸ್ ಗಾರ್ಡನ್ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರಹಿಲ್ಸ್ ಗಾರ್ಡನ್,-ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ "ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿ ಸ್ಕ್ವೇರ್" ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆಯಿದೆ—ಈ ತೋಟಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದಂಥ ನಮ್ಮ "ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ತೋಟ" ವೆಂಬುದು ಹೈದರಾಲಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ತಾವು ಈಗ ಯಾರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಬಹುದು, ಆ ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ಎಂಬ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪೂ ಹಾಕಿದ ಎರಡು ಮಾವಿನಗಿಡಗಳು ಇನ್ನೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಬಹುದು.

ಆದರೆ ಈಗ ಈ ಇಲಾಖೆಯು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ನಾನಾ ಮುಖವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಈ ಇಲಾಖೆಯವರು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಹಣ್ಣಿನಗಿಡಗಳು, ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ತರಕಾರಿ ಬೀಜಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದನ್ನು ದೇಶಾದ್ಯಂತವೂ ಹರಡುವಂತೆ ಪ್ರೊಪೊಗೇಟ್‌ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈದಿವಸ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ನಾನಾಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ತರಕಾರಿಗಿಡಗಳು, ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖಾಂತರವೇ.

ಆದರೆ ಚಾಲ್ತೀ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳಕಡೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಆಹಾರ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬೆಳೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ತಳಿಯ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಗಮನವೆಲ್ಲಾ ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಒಬ್ಬ ರೈತ ಈ ಇಲಾಖೆಯಮೂಲಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಬೆಳೆಯಲಾದ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು "All India potato Competition Exhibition" ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಹಾರ್ಟಿಕಲ್‌ಚರಲ್ ಇಲಾಖಾ ಮುಖೇನ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದು ತಿಳಿದ ಬರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಈ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬೆಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಇಲಾಖೆ ಕೈಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಇತರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳೇನೆಂದರೆ—ಈವರ್ಷ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಈ ಹಾರ್ಟಿಕಲ್‌ಚರಲ್ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೋ ಅಂಥ ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಗಿನ 9 ಘಂಟೆಯಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12 ಘಂಟೆಯವರೆಗೂ ಎಂದರೆ 3 ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲದತನಕ ಯಾರು ಯಾರು ವಾಲಂಟಿಯರ್ಸ್ ಆಗಿ ಬರುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರುಗಳಿಗೆ ಈ ಆಹಾರ ಬಾಬಿನ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ, ಹಣ್ಣುಹಂಪಲು ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಥಿಯರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ತರಗತಿಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬಹುಮಂದಿ ರಿಟೈರ್ಡ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಬಂದು ಈ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ (ಚನ್ನಗಿರಿ).—ಎಷ್ಟು ಜನರು ಬಂದು ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಚಯ್ಯ (ಯಳಂದೂರು—ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು).—ಸಸಿಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೂ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಬೇಕೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಹೌದು. ಕೈಕೆಸರಾದರೇ ಬಾಯಿಮೊಸರಾಗುವುದು.

ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯಾಂಶವೇನೆಂದರೆ—ಈ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಬೆಂಗಳೂರು–ಮೈಸೂರುಗಳಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೂ, ಅನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಹಬ್ಬಿಸಿ, ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸರ್ವರಿಗೂ ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಯಾರು ಯಾರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಸ ಹೊಸ ಜಾತಿಯ ಹಣ್ಣಿನ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಯ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಪಡುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡಲು ನಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತೂ ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖಾ ಫೀಲ್ಡ್ ಮ್ಯಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ಆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಜನರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಹಾಯ ಬೇಕೆಂದು ಕೋರಲಾಗಿದ್ದ ತುಮಕೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ 600 ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಯಿಮಾಡಲು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಯಾವ ಸ್ಕೂಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರಿಗೂ ಈ ರೀತಿಯ ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಇಲಾಖಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೂ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 9 ಲಕ್ಷ 17 ಸಾವಿರದ 800 ರೂಪಾಯಿ

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.)

ಗಳನ್ನು ಬಡ್ಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಸಲ ಒದಗಿಸಿರುವ ಮೊಬಲಗು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಕೆಲವು ಹಿಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು, ಈ ಇಲಾಖೆಯ ನೌಕರರು ಕೆಲವರಿಗೆ—ಈ ಇಲಾಖಾ ನೌಕರರೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೂಲೀ ಜನರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ಕಷ್ಟತರವಾದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಡಿ. ಎ. ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ಮೂಲಕ ಆ ಹಿಲ್‌ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ‘ಜೂ’ ಗಾರ್ಡನ್ ಆಡಳಿತ ಸಹ ಈ ಇಲಾಖೆಗೇ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬೆಲೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಬೀಫ್ ಒಂದಕ್ಕೇ ಸುಮಾರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಖರ್ಚನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಬಹುದೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಹಳ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ನನಗೆ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡಿಗೆ ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—I am not moving the cut motion.

Making Krishnarajendra Hill Station more attractive.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ (ಚನ್ನಗಿರಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಯು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

"The demand under the head '40 (h) Botanical and other Public Gardens' for Rs. 9,66,000 be reduced by Rs. 100 (to stress the need for making Krishnarajendra Hill Station more attractive by providing more amenities for the public that stay there during the season)."

ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಹಿಲ್ಸ್ ಸ್ಟೇಷನನ್ನು, ಈಗತಾನೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದಂತೆ, ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿ ಸ್ಟೇಷನ್ ಎಂದು ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಜನರಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ವಿಚಾರ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರವಾಸಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರು ಈ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿ ಸ್ಟೇಷನ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದರೆ—‘‘ಇದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರದೇಶ, ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ನಮ್ಮಂಥಾ ಜನಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ಹೊರತು, ಮೈಸೂರಿನವರಿಗೆ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ’’ವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ. ತಾವು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿರತಕ್ಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಸೂಕ್ತವೆಂದೂ, ಆದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ಬರಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೇಟರಿಂಗ್‌ನ ಅನುಕೂಲತೆಯಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಆಹಾರ ದೊರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿರುವ Catering ಏರ್ಪಾಡು ಅಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ಹಿಲ್‌ಸ್ಟೇಷನ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ Return ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ಜನಾಕರ್ಷಣೀಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು Touristsಗಳು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಕ್ರಮೇಣ ಅದೇ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಆದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಸರಿಯಾದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ಒಂದು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ Cottagesಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಊಟ ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಓಡಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಅಂದರೆ ಈಕಡೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಭದ್ರಾವತಿ, ತರೀಕೆರೆ ಕಡೆಗೂ, ಅತ್ತಕಡೆ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಕಡೆಗೂ ಆ Season ನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಬಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಕಡೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ತರೀಕೆರೆ ಭದ್ರಾವತಿಯಿಂದಾಗಲಿ ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾನು ಹೋದ ವರ್ಷ Season ನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿದ್ದಾಗ ಈ ರೀತಿ ಸಂಚಾರ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಸರಿಯಾದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಈ ದಾರಿ ಗುಡ್ಡ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅಂಥವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಲಾಭದಾಯಕವಾದ ಲೈನ್ ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಇದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಬಹುಶಃ ಇದರಲ್ಲಾಗುವ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸರಿತೂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಶುರುವಾದರೆ, ಅನಂತರ ಯಾವ ರೀತಿಯ Protection ನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಜನರು ತಾವೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಪರ್ಮಿಟ್ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇದಾದಮೇಲೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವರಿಗೆ ತರಕಾರಿ, ಹಾಲು ಮುಂತಾದುವು ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿಯಾಗಲಿ ಹಾಲಾಗಲೀ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಏರ್ಪಾಡು ತಾವು

ಮಾಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಅರಣ್ಯ ಶಾಖಾ ನೌಕರರುಗಳಿಗೆ ಬಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸಾಲಕೊಟ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ತಳಿಯ ಹಸುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಸಲೀಸಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಕೊಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹಾಗೆಯೇ Gardens ಇಲಾಖೆಯವರು ಸರಿಯಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೀ ಕೆಲವು ಹೂವಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು Vegetable farm ನ್ನು ಇಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ, ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಜನಾನುರಾಗವನ್ನುಗಳಿಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಇನ್ನೂ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ, ಮುಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಬಂದು, ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಲೆಂದು ಈ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved :

"That the demand be reduced by Rs. 100."

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಸಿ. ಬಸಪ್ಪ (ತರೀಕೆರೆ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಈ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಹಿಲ್‌ಸ್ಟೇಷನ್ ಅಥವಾ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣಗುಂಡಿ ಹಿಲ್‌ಸ್ಟೇಷನ್ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಜನಾಕರ್ಷಣೀಯ ಆಗಬೇಕೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಳದ ವಿಚಾರ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಿಲ್‌ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಜನ ಇಲ್ಲಿಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಕೆಲವು ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಬರಲಿಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಇರಲಿಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಚೀಚೆಗೆ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ತೋಟವೂ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ. ಈಗೇನೋ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಅಂತೂ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರಿದ್ದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ನಿಗಾಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಉತ್ತಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿಗೊಂದು ಬಸ್ ಸರ್ವಿಸ್‌ಇದೆ. ಬಸ್ಸು ಭದ್ರಾವತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೊರಟು ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾರನೆಯದಿವಸ ಹೊರಟು ಭದ್ರಾವತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಅದೂ, ಕೆಲವುವೇಳೆ ಹೋದರೆ ಹೋಯಿತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆಇಲ್ಲ, ಹೀಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾದದ್ದೂ ಮುಖ್ಯ.

ಹಾಲು ಮೊಸರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಈಗ ಹಾಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತರೀಕೆರೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗದ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದಲೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರಬರಾಯಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು–ತರೀಕೆರೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೊಂದು ಷಟಲ್ ಬಸ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಇಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತರೀಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೋಟಲನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗ್ರಾಂಟುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆ ಈ ಹಿಲ್‌ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಹೋಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ಷಟಲ್ ಬಸ್ ಸರ್ವಿಸ್ಸನ್ನು ಸಬ್ಸಿಡಿಕೊಟ್ಟಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಉತ್ತೇಜನ ಅಥವಾ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಟ್ಟಾಗಲಿಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಇಲ್ಲಿಗೆಬರಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಣ್ಣ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಲೈಬ್ರರಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡುವುದು. ಅನೇಕ ಜನ ಅಲ್ಲಿಗೆಬರುವವರು ಓದಿಕೊಂಡು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕುಟೀರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಅಡಿಗೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳೆಯದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ (ಒಳಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕ ಶಾಖೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಈರ್ವರು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಅನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಹಿಲ್‌ಸ್ಟೇಷನ್ನನ್ನು All India Tourists Traffic ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಸಹ ಮೊನ್ನೆ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. All India Tourists Stations ನೊಳಗೆ ಇದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಆದೇ ತರದವಿಕ್ಕ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೂ ಕೆಲವು ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಹಿಲ್‌ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲತೆಯೇನೆಂದರೆ, ನೀರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಏನೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ನೀರಿದೆ. ನಂದೀ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಾದರೋ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನೀರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ; ಆ ತೊಂದರೆಯು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅನೇಕ improvements ಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಈಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿನ ಬಂಗಲೆಗಳಿಗೆ ರಿಪೇರಿ ವಗೈರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹೋದ ವರ್ಷದ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯವರಿಂದ ಸರಿಮಾಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಏನೇನು improvements ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ, ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಕ್ರಮೇಣ ಅಲ್ಲಿಗೆಬೇಕಾದ furniture, lines ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೋಟೆಲಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಅನುಕೂಲಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಜ. ಇದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ, ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚನೆಮಾಡೋಣ. ಸರಿಯಾದ ಹೋಟೆಲಿನವರು ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ಅವರೇನಾದರೂ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನುಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿಯೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದಾದರೂ ಸಹಾಯವೋ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಯಾವ ರೀತಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.)

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಸರಬರಾಯಿನ ವಿಚಾರವಲ್ಲೂ ಸಹ, ಈಗ ತಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರುವಹಾಗೆ, ಅಲ್ಲೊಂದು ಡ್ರೈನವೋ ಈಗ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಟ್ರೈನ್ ಹಾಕಿಸಿಕೊಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಯೋಚನೆಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಕರ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಿದೆ. ಆ ಟ್ರೈನು ಅಷ್ಟು ಲಾಭದಾಯಕವಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರೂ ಮುಂದೆಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾವೇ ಯಾರಿಗೇ ಆದರೂ ಹೋಗಿ ಈ ಟ್ರೈನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕೊಡುವುದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ. ಇದು ಆ ಎರಡು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಗಳ State Transport Authority ಯವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ ಈ ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದವರಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮನ್‌ರವರೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಈ ಸಭೆಯ ಅಭಿಮತವೇನೆಂಬುದನ್ನೂ ಆ S.T.A. ಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕೊನೆಗೂ ಯಾರೂ ಬಸ್ ಓಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಾರದೆ ಇದ್ದರೆ, ಸರ್ಕಾರವೇ ಇಲಾಖೆಯವರ ಮೂಲಕ ಒಂದು Seven Seater ವ್ಯಾನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆ season ನಲ್ಲಿ ಓಡಿಸಲು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನು ಬಾಕಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಈರ್ವರೂ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಹಿಲ್‌ಸ್ಟೇಷನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದೋ ಅಷ್ಟುಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಸರ್ಕಾರದವರ ಆಸೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—What does the mover say?

Sri L. SIDDAPPA.—I seek the permission of the House to withdraw the cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Extending the activities of Gardens Department in the northern part of the State.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ (ಚನ್ನಗಿರಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ, ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

> "The demand under the head "40 (h) Botanical and other public gardens" for Rs. 9,66,000 be reduced by Rs. 100 (to discuss the need for arranging to carry on the activities of the Department in the northern part of the State)."

ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರ ಪ್ರಾರಂಭ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಗಳಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಈ ಮೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಕೆಲಸಗಳು ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ. ಬಾಕಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ 1947 ನೆಯ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ರೀಆರ್ಗನೈಸ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಸೀನಿಯರ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರುಮಾಡಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರು. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಲ್ ಆಫೀಸು ಮಾಡಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಈ ನಾಲ್ಕು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸೂಪರ್‌ವೈಸ್‌ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿತ್ತು. ಈಚೆಗೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಏಕೋ ಆ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರು. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಹಾರ್ಟಿಕಲ್ಚರಲ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರೆಂದು ಒಬ್ಬರು ಸೀನಿಯರ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಿದ್ದು ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಫೀಲ್ಡ್ ಮೆನ್ ಇದ್ದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ನರ್ಸರಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತುಂಗಾ ನದಿಯದಡದಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎರಡು ಸಾರಿ ಹೋಗಿ ನೋಡುವ ಅವಕಾಶದೊರಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನದಿಯ ಬಳಿ ಬೇಲಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂಜೂರಾತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪಂಪು ಹಾಕಿ ನೀರೆತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದೀಚೆಗೆನಾನು ಅಲ್ಲಗೆಹೋಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎರಡನೆಯ ಸಾರಿ ಹೋದಾಗ ಕೂಡ ನೀರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಏರ್ಪಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀರನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದ್ದೀರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಮಂಜೂರಾತಿ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಕಡೆ ನರ್ಸರಿ ಇಟ್ಟು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸಬೇಕು. ಈಚೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ವನಮಹೋತ್ಸವ ಮುಂತಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಸಂಸ್ಥಾನದ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೋ ಈ ಚಳುವಳಿ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಖರ್ಚು ಕಡಮೆಮಾಡಿ ಎಂದು ಒಂದು ಕಡೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲಿಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲ, ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರವಿಷ್ಟೆ, ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿ ಖರ್ಚಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರಮಾಡುವುದಾದರೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿದ್ದ ಸರ್ಕಲ್ ಆಫೀಸನ್ನು

ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವರಿಗೆ ಏನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಅದನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಲು ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಸೂಚನೆ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಟೌನಿಗೆ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಮೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನರ್ಸರಿ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಅಲ್ಲಿರುವ ನೌಕರರುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಇರುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ತರಕಾರಿ, ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಹಾಸ್ಟೆಲುಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved :

"That the demand be reduced by Rs. 100."

ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಲ್. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ (ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು—ಮೂಡಿಗೆರೆ).—ಸ್ವಾಮಿ ಮಾನ್ಯಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಲು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಂಸ್ಥಾನದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏನೂ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮರಗಿಡಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಂದಾದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಬಾಬುಡನ್‌ಗಿರಿ ಇದೆ. ಅನೇಕ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಗಿಡಗಳೂ, ಮೂಲಿಕೆಗಳೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವು ಹಾಳಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ನರ್ಸರಿ ಇದೆ. ಹಳ್ಳಿಯವರು ಎಮ್ಮೆದೊಡ್ಡಿ ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಬೀಜ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ಆಸೆ, ಆದರೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಿರಾಶರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲಕೊಡುತ್ತಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ (ಒಳಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಎರಡುಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ಭಾಗ ಈ ಭಾಗವೆಂದಲ್ಲ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದುದು ಬಹಳಮುಖ್ಯ. ಇದರ ಫಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಬೇಕೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. 1947ನೆಯ ಇಸವಿಯಿಂದೀಚೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಹೋಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ನರ್ಸರಿ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇವು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವುಕಡೆ ನೀರಿನ ತೊಂದರೆಯಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳ ಕಡೆ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಅಲ್ಲಿ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೋ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ಬಂದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Allotment of land in Malavalli Tank Bed for growing vegetables and betel leaves.

4-30 P.M.

Sri K. CHIKKALINGIAH (Malavalli Scheduled Castes).—

I beg to move :

"That the demand under the head "40 (h) Botanical and other Public Gardens" for Rs. 9,66,000 be reduced by Rs. 100 (to urge the importance of allotting 25 acres of land to 100 families in Malavalli Tank Bed for growing vegetables and betel leaves)."

ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಈಗಾಗಲೇ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳನ್ನೂ ಎಲ್ಲಾಕಡೆಗೂ, ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತರ್ಕಾರಿ, ಹಣ್ಣು, ವಗೈರೆ ಬೆಳೆಯಲು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಮಳವಳ್ಳಿ ಟೌನಿನಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಮತಸ್ತರ ಜನಾಂಗವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸುಮಾರು ಒಂದುಸಾವಿರ ಸಂಸಾರಗಳಷ್ಟಿದೆ. ಮಲೇರಿಯಾ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಡ್ರೈಬೆಲ್ಟ್ ಮಾಡಿದಾಗ 140 ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಜಮೀನಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು. ವೀಳೆದೆಲೆ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಜೀವನಾಧಾರ. ಈ ಜನಾಂಗದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಟೌನಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರ್ಕಾರಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ವೀಳೆದೆಲೆ ತೋಟ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಚಿಕ್ಕಲಿಂಗಯ್ಯ.)

ಕೈಗಾರಿಕೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಜನರ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿ ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಮಳವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೀಚ್ ಆಗಿರುವ ಕೆರೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ 25 ಎಕರೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಂದೊಂದು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಗುಂಟೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಈ 25 ಎಕರೆಯಿಂದ ನೂರು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಜೀವನ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾರವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಂಬಿ, ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved :

"That the demand be reduced by Rs. 100."

ಶ್ರೀಮತಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಸಿದ್ದಮ್ಮ (ದಾವಣಗೆರೆ).—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚಿಕ್ಕಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ತಂದಂಥ ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ವಿಳ್ಳೇದೆಲೆ ಬೆಳೆಯುವುದು ಒಂದು ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ—ಗಂಡಸರೂ ಹೆಂಗಸರೂ—ಸ್ವಲ್ಪ ಜಮೀನಿದ್ದರೆ ಸುಖವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕವಳಿಗೆ ಎಲೆಕಟ್ಟು ಕೋಟವಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ತಾಪತ್ರಯನೀಗಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ, ಇದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ ಜಾಸ್ತಿ. ಮೈಸೂರಿನ ವಿಳ್ಳೇದೆಲೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಗುಡ್ಡದರಂಗನಹಳ್ಳಿ ಎಲೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶೋಧನೆಮಾಡಿ, ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡೆದು ಒಳ್ಳೆ ಎಲೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದ ಹಾಗಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಲು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿ ಜಮೀನಿಲ್ಲದಿರುವವರಿಗೆ ಎಲೆ ಬೆಳೆಯಲು ಜಮೀನುಕೊಟ್ಟು, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ನೀರು ಸರಬರಾಯಿಗೆ ಪಂಪು ಸಲಕರಣೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದೇ ಆದರೆ, ಜನರ ಆರ್ಥಿಕಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಜನೆ, ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತೋರಿದ್ದರಿಂದ, ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಕಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಈ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಚಿಕ್ಕಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಜಮೀನುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದನೆಯದು ಜಮೀನು ಕೊಡುವ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು (ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು) ಈ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ.

Sri L. SIDDAPPA.—Government is one.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Of course. Government is one, but he has to act.

ಇನ್ನೊಂದು ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮಂಡ್ಯ, ಮಳವಳ್ಳಿ ಕಡೆ ಬ್ರೀಚ್ ಆಗಿರುವ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಚಳವಳಿಯಿದೆ. ತಾವು ಕೇಳಿರುವ ಕೆರೆಯು ಆ ಗುಂಪಿಗೇ ಸೇರುತ್ತದೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ; ಹಾಗೆ ಒಡೆದು ಹೋದ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಕಾಣುವುದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಜಮೀನು ಕೇಳಿದರೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಬೀಜ, ಸಲಕರಣೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಬೇರೆ ಜಮೀನು ನೋಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

For reasons explained by me, I hope my friend would be good enough to withdraw the cut motion.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Mr. SPEAKER.—Next cut motion stands in the name of Sri Nagaraja Murthy. Is the Hon'ble Member going to move it in view of the previous motion ?

Sri B. P. NAGARAJA MURTHY (Malavalli).—I will only say how economy could be effected.

Mr. SPEAKER.—You had one or two chances to move other cut motions. I want others to have a chance.

Sri B. P. NAGARAJA MURTHY.—I do not take more than two or three minutes. I find in some places people attached to this work are wandering without work.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I will see to that. (Laughter).

Sri B. P. NAGARAJA MURTHY.—In view of the assurance, I will not move my cut motion. Laughter).

Improving the gardens at Tumkur.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಕ್. ಮೂಡಲಗಿರಿಗೌಡ (ಕುಣಿಗಲು).—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆ ಈ ರೀತಿಯಿದೆ ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ :—

"ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು ಕಸಬೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, 40 (h) ಬೊಟಾನಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯಾನಗಳು ಎಂಬ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಕೋರಿರತಕ್ಕ 9,66,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಮನವಿಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಬೇಕು."

ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ತೋಟಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯ ಬರೀ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಪಟ್ಟಣಗಳೆರಡರಲ್ಲೇ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದು ತತ್ವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಎರಡು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕಂಥ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳು ಇದರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ಇಡೀ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕಾ ದದ್ದು ಸಾಧ್ಯವಾದುದು, ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಬರೀ ಎರಡು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಮೈಂಟೈನ್ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ತತ್ವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒದಗಿಸಿರುವ 9,66,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಖರ್ಚುಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕಾ ಗಿದೆ. ಇತರ ಜಿಲ್ಲಾ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರುಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ಯಾನವನಕ್ಕೆ ಮುನಿಸಿ ಪಾಲಿಟಿಯಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಕಾಸುಕೂಡ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ಯಾನವನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಈ ಹಣವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಖರ್ಚುಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಈಗ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಸಾಧುವಾದುದೆಂದು ಕಂಡರೆ, ಇತರ ಕಡೆ ಗಳಿಗೂ ಕೂಡ, ಆದಷ್ಟು ದಾಮಾಷಾ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಹಣಕೊಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಂದೊಂದು ಶಾಖೆ ಇದೆ. ಈ ಶಾಖೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ಈಗ ತಾನೆ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಗಳು ಜವಾಬುಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೀಜ ಹಂಚುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇನ್ನೇನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನನ್ನ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತುಮಕೂರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ನೋಡಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ತುಮಕೂರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸೋನೇ ಕಟ್ಟೆಯ ಬಳಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನವಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿರಬಹುದು. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪಕ್ಕದ 8–10 ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿ ದ್ದಾರೆ. ಈಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಂತ್ರಿ ಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಆ ಉದ್ಯಾನ ವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು, ನಾನು ಆಗ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಮಿಟಿ ಛೇರ್ಮನ್ ಆಗಿದ್ದೆ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಾಸ್ತ ವಾಂಶಗಳು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಮೊದಮೊದಲು ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವನ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತಿನ ವರೆಗೂ ಇದು ಅದೇ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬೇರೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಉದ್ಯಾನ ವನಕ್ಕಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಬೀಡು ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಾಗಿ ಹಣ ವ್ಯಥಾ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ, ಈ ರೀತಿ ಅನ್ಯಾಯವಾದ ಖರ್ಚನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವೇ ಎಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕೆ ಈ ರೀತಿ ತಾತ್ಸಾರ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣವು ದುರ್ವಿನಿಯೋಗ ವಾಗಲು ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅರ್ಥವಾಗುವು ದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೋ ಆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವ ರಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಆಗಿ, ಅದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೂ ಅನುಕೂಲ ದೊರೆಯ ಬೇಕು, ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿರುವ ಇಲಾಖೆಯೇ ನಿರರ್ಥಕ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರಲು ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣ ಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved:

"That the demand be reduced by Rs. 100."

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ (ಒಳಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಖೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎನ್. ಮೂಡಲಗಿರಿಗೌಡರ ಉದ್ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಬಹಳ ಆತುರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದರು. ಜಾಗ್ರತೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವಿದು, ಇದನ್ನು ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡಿ ಎಂಬ ವಾದ ವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ತುಮಕೂರಿ ನಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಡಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ತೊಡಕು, ಅಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒದಗಿ ಸಿರುವ ನೀರಿನ ಅಭಾವ, ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಒಂದು ನೀರಿನ ಭಾವಿಯನ್ನು ತೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಹೋಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸ ಬಹುದು. ನೀರನ್ನು ಎತ್ತುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ರಷ್ಯನ್ ವೀಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮವು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಭರವಸೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಸೂಚಕರು ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

Sri T. N. MUDALAGIRI GOWDA.—I withdraw the cut motion with the leave of the House.

(*The cut motion was then, by leave, withdrawn.*

Merging the Horticultural Department with the Agricultural Department.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್ (ನೆಲಮಂಗಲ, ಅನುಸೂಚಿತ—ಜಾತಿಗಳು.).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನನ್ನ ಖೋತಾ ಸೂಚನೆ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ :

"40 (b) ಬೊಟಾನಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯಾನಗಳು" ಎಂಬ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಕೋರಿ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.)

ರತಕ್ಕ 9,66,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ 'ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್' ಮನವಿಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಬೇಕು (ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆಯೊಡನೆ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ)"

ಈ ಕತ್ತರಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾ ಬೊಟಾನಿಕಲ್ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆ ಇವೆರಡನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವುದನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಾವು ಒಂದು ಹೊಸರೂಪದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಮೆಚ್ಚುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖೇನ ದುಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಈ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತಗಲದೆ ಇರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಲೆಗಳಿರಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಂಡುಬರುವ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು structural organisation, ಇನ್ನೊಂದು functional organisation. ಇದು ಸಹ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈ ಹಾಕುವ ಅನೇಕ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಉಳಿಸುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿ, ನೀವು ಕೊಡತಕ್ಕ ದುಡ್ಡು ಯಾವುದಾದರೂ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು. ಆಗ ಅವರೇ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಈ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ "ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮುದ್ದು" ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ, ದೇಶದ ಆಡಳಿದ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ in the best interest of the State and in the interest of the people in general, ಈ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು ಅದರಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ agricultural, horticultural, ಮತ್ತು vaterinary ಈ ಮೂರು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟುಗಳೂ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ನಾವೂ ಸಹ ಸರ್ವ ಸಮನ್ವಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇಶದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ತಲೆ ದೋರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನೂ ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖೆಯೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದೇ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ತೇಸರರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾದುದು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ re-organisation of the department in such a way as to take the best advantage in the form of service to the people in general—ಈ ರೀತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುವುದು ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈ horticultural ಮತ್ತು agricultural ಇವೆರಡೂ side by side ಹೋಗುವಹಾಗೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈಗೇನೋ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟೇಕೆ, ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಬ್ಬರು, ಕಿವಿಗೆ ಒಬ್ಬರು, ಮೂಗಿಗೆ ಒಬ್ಬರು, ತಲೆಗೆ ಒಬ್ಬರು, ಎದೆಗೆ ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಕೂದಲಿಗೆ ಒಬ್ಬರು—ಈ ರೀತಿ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಪಡೆದವರು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ! ಈ ತತ್ವವನ್ನೇ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸದೇ, ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್, ಹಾರ್ಟಿಕಲ್ಚರ್ ಮತ್ತು ವೆಟರಿನರಿ ಈ ಮೂರು ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸುವುದು ಇದೇರೀತಿ ಪಬ್ಲಿಕ್‌ಹೆಲ್ತ್ ಮತ್ತು ಮೆಡಿಕಲ್. ಹೀಗೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆ, ಮಿತವ್ಯಯ ಕಂಡುಬರಲು ಸಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದಾಗದಿದ್ದರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಾದ್ಯಂತವೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಚಳುವಳಿ ಆಗುವ ಕಾಲವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾದೀತೆಂದು ನಾನೊಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತನ್ನಾಡಿದರೆ ಅದೇನೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಈಗ ನಮಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲದೇ ಇರುವಾಗ ಜುಟ್ಟಿಗೇಕೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ ! ಈಗಿನ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಂದೆಂದಿಗೂ ದುಂದು ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವೇ ಕೊಡಬಾರದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದೇಶದ ಬಡಜನರ ಬಹುಭಾಗದ ಹಣ ಪಟ್ಟಣದ ಶೃಂಗಾರ ವೈಭವಗಳ ನೆಲೆವೀಡಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವ ಇಂಥ ಹಲವಾರು ಇಲಾಖೆಗಳ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುವುದು ಸರ್ವಥಾ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ.

ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಒಂದುಸಲ ಈ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ Consolidated Committee ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದರು. ಆಗ ಹರಿಜನೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಬೇಡಿ, ಇಲಾಖೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಆಗಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ಕೋಲಾರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಐದಾರು ಗುಂಟೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಹೂವು, ಹಣ್ಣು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಸಂಸಾರದವರು ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾರ್ಟಿಕಲ್ಚರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಇರಬೇಕಾದದ್ದು ಬಡವರಿಗೆ, ಬಡವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ನಾಲ್ಕಾರು ಗುಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವಹಾಗೆ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡುಮಾಡಿ ಯೂನಿಫಿಕೇಷನ್ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ಒಂದು ಕತ್ತರಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾನು ತಂದುದರ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟೇ. ಏನೋ ಪಾಪ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಜಾರಾದಾಗ ವನಗಳ ಸುತ್ತಾ ಓಡಾಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಉದ್ಯಾನವನಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಒಬ್ಬ ಬಡವ ಬಿಳಿ ಆನೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು, ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಇಂಟೆನ್ಸೀವ್ ಆಗಿ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆಯಂತೂ ಇದನ್ನು ಬೇಡ ಅನ್ನುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ, ರೂರಲ್ ಸ್ಕೀಂ ಎಂದು ಯಾವುದು ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ಇಲಾಖೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ

ಕಡೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಕ್ರೂಟಿನಿ ಮಾಡಿಸಿ. ಈ ರೀತಿ ಯೂನಿಫಿಕೇಷನ್ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಇದರ ಪ್ರೊಗ್ರೆಸ್ ಏನು, ಹೇಗೆ, ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಲ್ಟಿವೇಟ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಸಾಯಿಲ್ ಸರ್ವೆ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೀಕ್ಲಾಸಿಫಿಕೇಷನ್ ಮಾಡಲು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗೇನೋ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯ ಬಂದಿದೆ, ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ತಾವು Ceremonial way ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಾವು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ತಾವು ಮಾಡಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ—ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಇದನ್ನು 'ಕೈ ಬಿಡಬಾರದ ಸಂಗತಿ' ಎಂಬ ಕಲಂನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಆಶಯವನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತೀರಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ನಂಬಿ ಈ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಮುಂದಿಟ್ಟು, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Cut motion moved :

"That the demand be reduced by Rs. 100".

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಶ್ರೀ ಪ್ರಭಾಕರ್‌ರವರು ಅವರ ವಾಗ್ಝರಿಯಲ್ಲಿ 'ಸೆರಿಮೋನಿಯಲ್ ವೇ' ನಲ್ಲಿ ಜವಾಬು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದರು, ಅದು ಆ ರೀತಿ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ತೂಕಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. We mean what we say and we say what we mean· Let the Hon'ble Member understand it.

Sri K. PRABHAKAR.—I am very glad.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ 'ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಜುಟ್ಟಿಗೇಕೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊಗ್ಗು' 'ಬಡವನಿಗೆ ಬಿಳಿ ಆನೆ ಆಗಿದೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಅನೇಕ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಹೊಟ್ಟೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು primary consideration. ಆದರೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಹೊಟ್ಟೆಯೇ ಮುಖ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನು—ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರು—ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ಯೋಚಿಸಿ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೊಟ್ಟೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಅಂದರೂ ಅವರಂತೆಯೇ ನಾನೂ ಒಂದು ಗಾದೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಒಂದು ನಾಯಿ ಇದೆ, ಅದು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ದೇವರು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಬೆಕ್ಕೂ ಸಹ ಅದೇ ರೀತಿ. ಯಾರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಾನೇ ಹೋಗಿ ಹೊಂಚು ಹಾಕಿ ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಬಿಡುತ್ತದೆ' ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಮುಖ್ಯ ಅಂದರೂ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಂದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಮರೆಯಬಾರದು. ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಇದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಎಕಾನಮಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ ಎಂಬುದು highly technical subject, ಒಂದು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಜರ್ಮನೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾರ್ಟಿಕಲ್ಚರಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪೆಷಲ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ಹಾರ್ಟಿಕಲ್ಚರಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ಎಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸುಹೋಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ವಾದವಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಅದೇ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಸೇವೆ ಈಗ ತಾನೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈಗಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಒಂದು ಸ್ಪೆಷಲ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದುಬಾರಿ ಖರ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡೋಣ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈಗತಾನೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮೂಡಲಗಿರಿಗೌಡರು, ಮಾದಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ, ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಶಾಲ ಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾಲ ಈಗ ಇರುವುದರಿಂದ, ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದ ಹೆಚ್ಚು ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ ಅನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕಡಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಭರವಸೆಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಉದಾರ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರ ಭರವಸೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಖೋತಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಾಪಸು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಭೆಯ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

The cut motion was, by leave, withdrawn.

Mr. SPEAKER.—There are three minutes more. If there is anybody desiring to speak on the main demand, he may do so.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಚಯ್ಯ (ಯಳಂದೂರು—ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸರ್ಕಾರದ ಖರ್ಚನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಈ ಬೊಟಾನಿಕಲ್ ಗಾರ್ಡನ್ಸ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಮೂಡಲಗಿರಿ ಗೌಡರು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾಕರ್‌ರವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಇತರ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈಗತಾನೆ ಇದನ್ನು ಖೋತಾ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ Veterinary, Agriculture and Botanical ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ, ಬರೀ ಹೊಟ್ಟೆ ಒಂದೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಲ್ಲ,

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಚಯ್ಯ.)

ಸ್ವಲ್ಪ ಇದನ್ನು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

Mr. SPEAKER.—You have only two minutes.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಚಯ್ಯ.—ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಾದವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ನಾಯಿಗಳ ಹಾಗೆ ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಅಲೆಯಬೇಕು; ಬೆಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೆ ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಹಾಲು, ಬೆಣ್ಣೆ, ಮೊಸರು ಕದಿಯಬೇಕು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಆದಷ್ಟು ಇಂಥಾ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸಿಕ್ಕುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಖರ್ಚನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿ, ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Minister has already made a statement when the demand was moved. So there is no necessity for him to speak again.

The question is :

"That a sum not exceeding Rs. 9,66,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the year ending 31st day of March 1954, in respect of 'Botanical and other Public Gardens'."

The motion was adopted.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise for the day and meet tomorrow at 12.

(*The House adjourned at One Minute past Five of the Clock to meet again at Twelve of the Clock on Wednesday, 25th March* 1953.)

WD 4516—GPB—500—28-12-53